

Woodcrafterské cvičení bystřosti, počepivosti a otevřené hlavy

aneb Hlava není jen na čelenku

Woodcraft

4/2013

časopis Ligy lesní moudrosti

2.

Když přeskádáte písmena, získáte jméno ilustrátora dětských knih i název keře.

KRANT

1. Pomůžeš najít rychle Věrečku cestu domů?

3. Dokázal bys od zítrka udělat každý den **DOBŘÍ SKUTEK**?

Prožijete skutečně dobrý život, budete-li pomáhat jeden druhému. Tak můžete učinit jeden druhého šťastným. Vždy buďte ochotni pro sebe vzájemně něco udělat.

A měli byste to dělat, dokud existuje země lidí.

(tanec Bílého bizona, Foxové)

- 1. den
- 2. den
- 3. den
- 4. den
- 5. den
- 6. den
- 7. den

Dobrý skutek šíří dobro dál.

Resena: © TRANKA

zima

str. 16

str. 17

str. 25

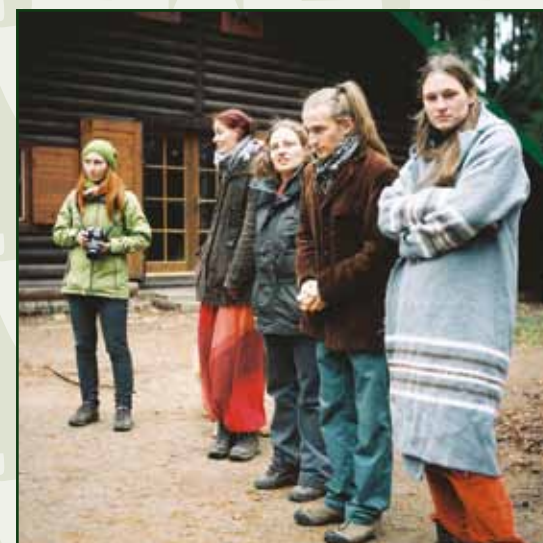

str. 30

STALO SE	str. 2
OHNIVEC TOKHATA MANI SE PTÁ NÁČELNÍKA FILIPA	str. 10
Filip Chmel & Jan Bejček – Tokhata Mani	
ZPRÁVA O STAVU OHNIVECTVÍ	str. 14
Josef Porsch – Ablákela	
NÁČELNÍK FILIP SE PTÁ OHNIVCE TOKHATA MANIHO	str. 17
Jan Bejček – Tokhata Mani & Filip Chmel	
ČESKO-IZRAELSKÁ VÝMĚNA MLÁDEŽE	str. 20
Tereza Chmelová	
UTÍKEJ, KÁČO! – VLČEK PO LAKOTSKU	str. 22
Petr Majer – Velký malý muž	
KRATOCHVILNÉ VYSTŘIHOVÁNKY	str. 25
Iva Jurkovičová – Olowanteča	
COLTERŮV BĚH O ŽIVOT	str. 26
Michael Antony – Tony	
CHANGLESKA THOZI	str. 29
Ivana Šircová	
WOODCRAFT VE SVĚTĚ	str. 30
Lynden Bowen	
OHĚŇ V AMERICE A JEHO REPRODUKCE	str. 32
Albert Minář – Hrom	
JEDÉÉÉÉÉM S MEDÉÉÉÉÉM	str. 37
Kateřina Benešová – Wičanipi	
VRACAJA SA DOM	str. 38
JAK TŘÍNOHÝ KRÁLÍK PŘEMOHL SLUNCE	str. 39
ZELENÝ DENÍK (ZÁPISKY Z LET 1984-94)	str. 40
Ladislav Rusek – Šaman	
WOODCRAFTERSKÁ POESIE	str. 44
INUITSKÉ ZÁPOLENÍ	str. 46
Jan Bejček – Thokata Mani	
KOMIKS	str. 47

Setkání ohnivců 2013

foto:
Tomáš Koubek – Okeya,
Josef Porsch – Ablákela

Redakční rada

Šéfredaktorka

Kateřina Benešová – Wičanhipi

Obrazový redaktor

Tomáš Koubek – Okeya

Grafická úprava a DTP

studio ToTeM

Jan Bejček – Tokhata Mani

Korektorka

Helena Jindrová

Autoři jsou vždy uvedeni kurzívou pod svým článkem.

Adresa redakce

Liga lesní moudrosti –
časopis Woodcraft,
Senovážné nám. 24, 116 47 Praha 1

casopis@woodcraft.cz
http://www.woodcraft.cz

Knihářské zpracování a tisk

RETISK – Praha

Distribuce

Balírna Letňany

Přetiskování obsahu povoleno pouze s písemným souhlasem redakce nebo autora a s udáním pramene. Příspěvky redakce vrací jen na vyžádání autora.

Názory autorů článků nemusí souhlasit s názory redakce.

Cena výtisku 40 Kč plus poštovné.
Informace o předplatném na ustredi@woodcraft.cz.
Cena pro členy LLM v příspěvcích.

Ročník 24, číslo 4.
Navazuje na časopis *Bizoni vítí*.
Náklad 700 ks.

Uzávěrka příštího čísla je 2. února 2014.

ISSN 1804-9508.
MK ČR E 5455

1. strana obálky

foto: Tereza Chmelová

4. strana obálky

Kreslí: Pavel Čech.

Milí čtenáři,

na Valné hromadě jsem dostala za úkol povědět „něco o časopisu Woodcraft“. Byl to pro mne impuls zformulovat to, co mě stále naplňuje úžasem. Abyste mohli držet v ruce tyhle stránky, musela se dobrovolně a zdarma potkat spousta elementů. Sledujte se mnou:

Zvědavost a neodbytnost. Pořád, na všech akcích vyhledáváte témata, autory, nápady. Plní mě vděčnost, že lidé se přesto mají chuť se mnou bavit.

Důsledná otravnost. Každou chvíli někomu připomínáte, co že je s tím článkem a jestli by nešly ty fotky poslat ještě jednou. Plní mě radost, že mě autoři ještě neposlali do háje, ale dobrovolně a zdarma poslali příspěvek.

Spolupráce. Na poslední chvíli svoláváte redakční radu. Plní mě úžas, že všichni její členové usednou a dobrovolně a zdarma tráví své volné večery a noci tvořením časopisu.

Last minute kreativita. Dumáte a dumáte, co by to číslo ještě chtělo k dokonalosti. Plní mě ohromení nad Tokhata Maniho schopností sehnat bomba články během tří dnů po uzávěrci.

Fotografické oko. Po nocích hledíte do monitoru a přemlouváte ty příšerné fotky, aby v černobílém provedení byly krásné. Plní mě obdiv, že je Okeya schopen vidět věci, které nikdy my normální lidi nevidíme.

Smysl pro krásu. Musíte umět program, který hned tak někdo neumí, a vědět, jak se slova a obrázky složí do stránek. Plní mě úcta k Netopyřově bravurnímu zvládnutí něčeho, co většina z nás nikdy nedokáže.

Titěrná práce detektivní. Hledáte zapadlé čárky a předložky a chyby v nadpisech rubrik a čísla stránek a tisíc dalších mrňavostí, které když nenajdete vy, zaručeně objeví nějaký čtenář. Plní mě úleva, že na Helču je spolehnutí.

Kreativita. Schopnost psát, překládat, kreslit, fotit a navrhovat. Odvaha. Plní mě nadšení z toho, kolik je mezi woodcraftery lidí, kteří dobrovolně a zdarma tvoří obsah Woodcraftu. Machimia, Olowan Teča, Ileyawin, Mokrouš, Terka Chmelová, Hrom, Škarmán, Vlastík, Jerry, Zdeněk Salzmán, Awačín, Kamila, Tokaheya, Tony, Logan, Yučikala, Lasík, Medvěd, Gábina, Zi, Rybka, Lucka Fryčová, Terka Němcová, Owotanla, Apač, Čiko, Filip, Perry ... a asi tak milión dalších. Dobrovolně a zdarma!

Móóóóóóóó Vám všem děkuji,

Wicahipi

Ohnivecká čotokva – srpen 2013

Když nám do schránky přišla podivně napsaná pozvánka na ohniveckou čotokvu, mj. se slovy „Říkáš si, že to pěkně podivně začíná“, rozhodně nás to vyděsilo (nebo alespoň trochu). Ještě víc jsme znervózněli, když jsme vystoupili z vlaku a tam na nás čekal Osud. Ale jakmile jsme se vydali na cestu, což byla zároveň první hra, bylo hned jasné, kam bude celá čotokva směřovat. K osobnímu rozvoji, k popřemýšlení nad sebe samými.

V tomto duchu byla vedena vět-

šina aktivit. Zamýšleli jsme se nad tím, kdo je to ohnivec a jakou má úlohu ve kmeni. Ačkoliv jsme tam pospolu byli pouze pět dní, vše jsme stíhali i s osobním volnem. No jo, ono brzké vstávání a dlouhé ponocování poskytne spoustu času. Celá čotokva se nesla v duchu filozofie „pokojného bojovníka“, takže nás na ní provázely inspirace z knihy od Dana Millmana – Cesta pokojného bojovníka. Další knížky, ze kterých jsme se mohli inspirovat na naší cestě sebepoznání, radosti a štěstí, nám poskytla ohnivecká knihovnička*.

Užili jsme si jak přírodu, tak teplo domova a navíc jsme byli

poctěni Ježkovým kulinářským uměním. Celou dobu nás obklopovala pohodová přátelská atmosféra. Nakonec jsme si vyzkoušeli přípravu sněmu, který se i přes nepřízeň počasí velmi zdařil. V neděli před odjezdem vlaku jsme ještě stihli pouť, na jejímž konci na nás čekal náš duchovní učitel/vůdce.

Jestli uvažujete o tom, zda pojedete na příští nebo další ohnivecké čotokvy, neuvažujte a jeďte. Rozhodně to stojí za to.

Štěpán Korecký

*Pokud byste měli zájem o výpis děl z ohnivecké knihovničky, napište na email:

stepankorecky@seznam.cz.

Ohňová Čotokva 2013

18. – 20. 10. 2013 proběhla na Bobřím hradě další krátká čotokva, na které jsme se mohli naučit nebo zdokonalit v rozdělování ohně nějakým dost primitivním způsobem. Kam se hrabou sirky, jsou skladné, rychlé, obvykle spolehlivé, vždy při ruce. Prostě pro děcka... To woodcraftéři raději volí něco mnohem namáhavějšího, složitějšího a náročnějšího na pomůcky, svaly, preciznost a trpělivost, a pak teprve mají dobrý pocit z toho, že si teplo a světlo ohně po právu zaslouží. Není divu, že k ohni pak pohlíží s posvátnou úctou :-).

Na Bobřím hradě se sešlo přes dvacet účastníků, které mistr ohněstrůjce Hrom již v pátek večer seznámil s nejrůznějšími doloženými historickými způsoby rozdělování ohně, které vyčetl z odborných textů (např. Božena Němcová – Babička aj.).

V sobotu jsme se pak pustili nejdříve do tajů rozdělování ohně křesáním, přípravy přírodního troudu, úpravy pazourků tak, aby správně křesaly apod. Zatímco někomu to jiskřilo, až se srdce smálo, jiní se urputně snažili a někteří se prostě zkoušeli modlit.

Našli jsme čas i na rozdělování ohně slunečními paprsky.

Odpoledne pak přišlo na řadu rozdělování ohně pomocí luku. To

už bylo o něco složitější. Ti, kterým šlo hlavně o to, aby si užili ten opojný hřejivý pocit vlastnoručně rozfoukaného plamínku ve své dlani, nakonec úspěchu s pomocí Hroma, Rafala a jejich ohněstrůjných pomůcek přece jen dosáhli. Někteří sverepější, kteří toho chtěli za každou cenu dosáhnout pomocí vlastnoručně vyrobených pomůcek, se namáhali ještě i v neděli.

Zajímavým zpestřením byla návštěva Edy a Boženy – zástupců Woodcraft Association of Canada, kteří založili před nedávnem v Kanadě woodcrafterskou organizaci a nyní při příležitosti návštěvy v Čechách zavítali i na Ohňovou Čotokvu, aby na vlastní kůži zažili, jak to tady u nás chodí. Myslím, že pro ně činnost české ligy byla velmi inspirativní a návštěva na Bobřím hradě byla takovou třešničkou na dortu. Uvidíme, jak se spolupráce vyvine do budoucna. Božena, která je praneteří legendárního woodcraftera Inka – Františka Chudáčka nám dokonce věnovala z pozůstalosti woodcrafterskou vlajku z r. 1928 a denní program z Čotokvy na Hučivé Desné z r. 1945 napsaný na králičí kožce. „No tam jsem byl!“, radoval se hned Bobr! Svět je prostě malý. Představte si, že tehdejší woodcraftérům stačilo na snídani pouhých 15 min!

V neděli dopoledne jsme se pak vrhli na rozdělování ohně pouze třením rukama. Podle řady účastníků je tento způsob „pohodlnější“ a méně fyzicky náročný než s pomocí luku, což mu možná v budoucnu přinese oblibu zejména v ženských kruzích.

Všem účastníkům se podařilo rozdělat oheň alespoň jedním z uvedených způsobů. A teď už stačí jen trénovat, experimentovat, sbírat a testovat materiály, nabírat zkušenosti, aby pak na letním táboření bylo co nejvíce účastníků v soutěžích rozdělování ohně. To bude pro Hroma rozhodně tou nejlepší odměnou!

Hromovi velké díky za výborný víkend!

Kamila Lunerová – Maqiyémi

foto: archiv LLM

72 hodin – Ruku na to!

Členové LLM se i letos zapojili do projektu ČRD 72 hodin – Ruku na to! Hlavním cílem tohoto projektu je zviditelnit dobrovolnou práci. Ačkoliv to někomu může připadat jako zbytečné, já se domnívám, že všichni, kdo dobrovolně dávají kus sebe, ať už je to dětem, které vedou ve kmeni či oddílu, okolí, ve kterém žijí, přátelům, s kterými něco sdílí, společnosti, jejíž jsou součástí, zaslouží si přinejmenším naši pozornost. Tím, že jsme se zapojili, jsme přispěli naší „troškou“ do mlýna (přihlášených projektů bylo letos přes 380 s více než 18 500 účastníky) a přitom jsme dělali jen to, co bychom stejně dělali.

Stejně jako loni jsme se zapojili prací na faře v Michalových Horách a v sadu na Kosím potoce. Pár drobných rozdílů oproti loňsku tu bylo. Nepočítám-li změny na samotné faře, která čerstvě září novou fasádou, byli to zejména účastníci akce. Skupina 5 dobrovolnic z Maďarska a 3 dobrovolníků z Polska dodala akci mezinárodní rozměr a doplnila skupinu členů LLM, jednoho skauta a dvou dívek nečlenek, které prostě jen chtěly dobrovolně někde pomoci.

V sobotu jsme se zaměřili na podzimní úklid zahrady. Zejména hrabání posekané trávy a spadaného listí, sbírání jablek, odvoz stavebního odpadu. Drobné práce proběhly i kolem domu.

Po loňské zkušenosti s vynikajícím moštěm jsme se těšili na ten letošní. Tentokrát jsme počítali s ručním moštěváním, a proto jsme si vypůjčili dva ruční lisy, z nichž každý funguje na trošku jiném principu. Bohužel, letos se úroda jablek s loňskou nedala srovnat. Shrnu-li letošní zkušenost, tak doba mytí obou ručních lisů byla zdaleka neúměrná celkovým 5 (slovy pěti) litrům moštu, které při počtu cca 20 účastníků znamenaly pro každého sklenku na ochutnání :-). No nic, alespoň jsme si vyzkoušeli ruční techniku lisování, přičemž struhadlo na kliku se těšilo asi největší pozornosti našich nejmladších pomocníků Tomáška a Nelinky.

Po obědě jsme se přesunuli na Kosí potok, kde jsme v sadu a podél louky natřeli stromky proti okusu a vybrali dřevo na opravu plotu u fary. Přemístili jsme se nákladářkem, který je na faře k dispozici a který zjevně zaujal polského dobrovolníka, protože se ptal, jestli jsme si ho vyrobili. Ujistili jsme ho, že woodcrafteri sice zvládnou vyrobit leccos, ale nákladářek ne.

Ještě před setměním jsme měli čas projít si kus nové naučné stezky, kterou budují členové místního občanského sdružení v čele s Pepou Ansem. Pepu jsme zastihli u nově budovaného altánu na vyhlídce, a tak pověděl našim zahraničním hostům něco o historii a okolí a potom nás provedl štolou sv. Barbory. Někteří z nás ještě po večeri chvíli poseděli u ohně a Netopýr hrábnul do strun kytary, takže jsme si i zazpívali.

V neděli jsme stihli opravit část plotu a odhrabat hlínu, aby plaňky od země nehnily, a dodělat drobné práce kolem domu. V kostele, který si chtěli naši návštěvníci prohlédnout, proběhlo na závěr krátké zhodnocení akce.

Myslím, že se akce celkem povedla. Počasí nám nakonec přálo, takže jsme nezmokli, okolí se nádherně podzimně barvilo, účastníci byli spokojeni i pracovití. Maďarky dokonce v průběhu celého víkendu natáčely film, takže se možná máme na co těšit.

Děkuji všem za pomoc a příjemně prožitý víkend.

Eva Beránková – Klokša

foto: Zita Merényi

Ples LLM 2013

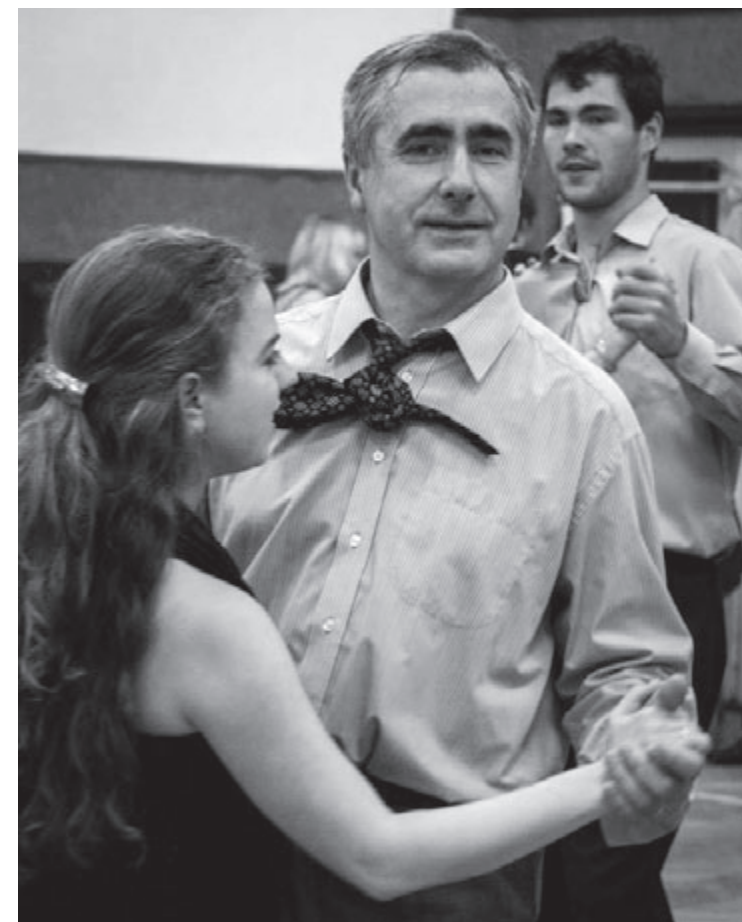
Letošní woodcrafterský ples si vzaly pod palec dva kmeny, které jsou již od pradávna v silném (ne) přátelství – Strážci údolí a Ťapáč. O prvním listopadovém víkendu jejich členové spojili své síly a pozvali všechny woodcraftery do Ořechu u Prahy k tanci a zábavě. A kdo by nechtěl vidět, jak se jim to podařilo? Nakonec se v ořechovské sokolovně sešlo na 100 účastníků ve společenském oděvu, kteří zažili nezapomenutelný večer. Ale nebudeme předbíhat, protože galavečeru předcházela bohatý program, takže:

1. Již v pátek večer někteří nadšenci, kteří dorazili zavčasu, mohli shlédnout Yučikalovo povídání s fotodokumentací o tom, jak strávit zábavně 14 dní v autě a ještě se přitom dostat za polární kruh.

2. V sobotu dopoledne se zatím z malého počtu účastníků sestavily tři kvalitní basketbalové týmy plné profesionálních hráčů, které se při mírném deštíku utkaly v boji o pohár vítězů. Morava šlapala Čechům na paty, ale nakonec vítězství připadlo hráčům s mnohaletými zkušenostmi ve vedení Čantékič'una, který byl mimochodem přísný rozhodčí!

3. Ani jsme nestačili zchladnout a už se podával vynikající oběd v režii rodičů Sadílkových, kteří se postarali o dokonalé občerstvení po celou dobu akce – mockrát děkujeme.

4. Kdo si nedovezl doplňky hodící se k večerní róbě či obleku, měl odpoledne jedinečnou šanci tento nedostatek dohnat, navíc pod vedením zkušeného lektora. Mokrouš zajistil nějaká pěkná dřívka, přivezl kvalitní nářadí na práci a my se snažili vyřezat,

vydlabat, případně i natřít nějakou tu sponu do vlasů či motýlka, které bychom mohli hrdě večer předvést při soutěži.

A pak už se začali sjíždět woodcrafteri z daleka i z blízka na očekávaný večer v režii Ťapáčů a Strážců údolí, kterým nás provázeli zkušení moderátoři Tříška a Bača. K tanci a poslechu hrál již dlouholetou tradicí ověřený Jan Fernet a spol. Samotné tancování zahájili všichni členové obou kmenů originálním vystoupením Dance Battle neuvěřitelnými tanečními kousky. Diváci pak zhodnotili originalitu obrovským potleskem, který byl měřen vysoce kvalitním hlukoměrem vlastní

výroby, takže o fous zvítězil kmen Strážců údolí – kdo ten přístroj vyráběl? Strážci údolí nebo Ťapáci? A když jsme viděli, jak tancují profesionálové, mohli jsme se do toho směle pustit i my – amatéři. A že nám to vydrželo dlouho! Občas nás moderátoři přerušili nějakou tou zábavnou vědomostní soutěží na woodcrafterské téma, vyhodnocením basketbalového turnaje či oceněním nejhezčích spon a motýlků. Večer to byl vskutku vydařený a já doufám, že příští rok spojí síly jiné kmeny, abychom si mohli opět zatancovat v tak velkém počtu a skvělé atmosféře.

Hana Konečná – Sika

foto: Petra Šulcová – Hawiapa

Podzimní ohnivecké setkání

Sešli jsme se v obvyklém složení. Již na nádraží nás uvítaly hostesky. Dostali jsme uvítací dárek a cedulku, aby se poznalo, z jakého státu vlastně přijíždíme. Zástupce Optimistánu svoji skupinku směle ztratil při cestě na srub v hlubinách temného pole a lesa. Nepomohly ani rady Utopijského vyslance, ani stopař ze Psí Banky. Nakonec společnými silami dorazili i všichni z Potišska, Skepsie, Nového Élentu, Cynicka, Spojeného království velké zelénie, Kost-a-triky, Baroka a dalších. Jen co se všichni usadili, začala konference. Při prezenci se bohužel ukázalo, že o žalostný stav Země příliš mnoho národů zájem nejeví, a tak jsme se neshledali s delegáty z Volska, Vemenu a mnohých jiných. Velitel NASA nás seznámil s únikovými letouny, které nás dopraví na vzdálený asteroid. Tam bude nutné vyčkat, než se Země vzpamatuje z globálních katastrof a bude opět obyvatelná. Rozdělili jsme se tedy do tří skupin, ve kterých budeme v případě pohromy putovat vesmírem a bojovat o přežití. Ředitel země-

koule Tokhata Mani, ministryně centrálního zisku Anpao, vesmírný ekolog Ablákela a vlastně celá elita měla naštěstí připravený nejnovější koráb č. 13, nemuseli jsme se o ně tedy bát. Někteří nebrali celou situaci na lehkou váhu, a tak posádka druhého korábu vyhnala ostatní vyslance ze spodního pokojíku, aby mohli spát pohromadě a v případě náhlé evakuace nepodlehli panice. Někteří z nich se prý za noc až dvacetkrát vzbudili, aby zkontrolovali, jestli je obloha stále ještě modrá a jestli je jejich evakuační zavazadlo pěkně při ruce. My ostatní jsme prostě večer padli

do hlubokého spánku a nechali si zdát sladké a ničím nerušené sny.

Obavy se naplnily, brzy k ránu nás probudila siréna a opakované výzvy k evakuaci. Venku na nás, jak bylo domluveno, čekaly naše koráby. Ředitel zeměkoule nám všem ještě na poslední chvíli hodil balíček a už jsme startovali. Rozletěli jsme se do tří směrů do vzdálenosti pěti světelných minut. Na víc nám nestačilo palivo v nádrži. Usídlili jsme se na asteroidu a celí zvědaví otevřeli balíček. Vysypala se na nás hromada jídla. Mezi suchary a čajem jsme našli křesadlo. Po chvílce pátrání jsme vyšťárali i práchno. Awačín zkušeně křísila a už se vařila voda na čaj. Jiná posádka se prý, docela nadšená nálezem ocílky, jala křesat do trávy. Bylo vlhko a nedařilo se chytit jiskru do rozmáčeného chmýří. Top vytáhl kapesní třecí dřeva, ale ani třít se nedařilo. Poté, co vytáhl kapesní zápalky, dorozbalili celý balíček a našli práchno. Mezi potravinami jsme měli přibalené i palubní deník, kam jsme zaznamenávali průběh osidlování asteroidu:

Palubní deník lodi č. 1

Jméno: *Ž – HL1 (Žlutá hladová lvice 1)*

Důležité hodnoty: život, zdraví, ochota vyjít vstříc a pomáhat si, vědomě neubližovat, otevřená mysl

Palubní deník lodi č. 2

Jméno: *Naděje*

Dne 24. 11. 2013 kolem osmé hodiny ranní pozemského času musela urychleně proběhnout evakuace Země z důvodu dlouhodobé ekologické krize. Naše vesmírná loď č. 2 vyrazila směrem k prozkoumanému asteroidu ve vzdáleném solárním systému.

Na asteroidu jsme se ihned po přistání začali zabývat. Na holém kameni se nám podařilo zbudovat ohniště a rozdělat oheň. Od tohoto okamžiku počítá naše civilizace nový čas. Tento okamžik se zaznamenává do našeho deníku jako čas „0“.

• 00 00

V této historické době jsme se rozhodli položit základy naší civilizace.

Nutno poznamenat, že náš asteroid záhy získal oběžník v podobě palivové nádrže, která se k nám stále vracela. Rychle jsme si taky ujasnili naši prioritu v podobě snídaň (buchet od Marušky).

Místo pro osídlení jsme si vybrali vedle krásného vzrostlého stromu, který jsme pojali za posvátný. První obřad, který jsme provedli, byla obětina stromu. Dále jsme se věnovali základním principům.

Principy:

- Prožij každý den svého života tak, abys na jeho konci nemusel ničeho litovat.
- Respektuj vše živé i neživé.
- Vždycky se najde cesta.
- S humorem jde všechno líp.

Z těchto základních principů pro nás vycházejí i formulace základních hodnot:

- Naplnění
- Úcta k životu
- Odvaha a optimismus
- Humor

V úctě k posvátnému stromu vznikl také náš pozdrav Strom s Tebou!, při kterém si každý z nás položí pravou ruku na srdce.

Z úcty k posvátnému stromu vychází i náš rituál Obnovy. V průběhu rituálu každý z nás zasadí semínko posvátného stromu, což přispívá k obnově

prostředí kolem nás. Díky němu se začala naše civilizace rozšiřovat.

Palubní deník lodi č. 3

Jméno: *Zpolepolis*

Po hladkém přistání byl položen první kámen Zpolepolis. V našem prvotním táboře jsme po delším úsilí zatopili a začali budovat novou civilizaci.

Jedním z prvních úkolů byla potřeba sestavit hodnoty obyvatel Zpolepolis a vybudovat špitál, pojmenovaný po prvním pacientovi Špitál svatě Kachničky.

Hodnotová ústava:

- naše civilizace chrání zdraví našich obyvatel
- teplo, voda a střecha nad hlavou jsou právem každého jedince
- krása, pravda, síla a láska v nás vždy zvítězí
- každý má nárok na vlastní názor
- dokud nás nebude bžilion, nebudeme se vzájemně zabíjet
- všichni se navzájem starají o ostatní
- upřímnost je vysoce ceněna
- nepokradeš sousedovu vatu
- vata a žirafy se nepůjčují

Zpolepolis založila farmu na chov „žiraf“ na maso a zjistili jsme, že žirafy jsou zelené a pravděpodobně fotosyntézou produkují kyslík. Chov se úspěšně rozvíjí. Průzkumu žiraf je třeba se více věnovat, proto založíme První Zpolepoliskou Univerzitu (PZU).

Žirafy vyprodukovaly dostatek kyslíku na to, aby bylo možno vysadit první plantáže cukrové vaty, kterou jsme vyvinuli a vylepšili v našich sklenicích v kosmické lodi.

Významné dny:

- Den Přistání
- Den Sklizně cukrové vaty
- Špitální den
- Výročí založení Univerzity
- Svátek dojení žiraf
- Slavnost pálení vaty (Vatonice)

Jedinou nevýhodou Zpolepolis je chladné podnebí, budeme se muset snažit o globální oteplování.

Vědci z naší Univerzity vynalezli hřebíkovou tiskárnu.

Univerzitní experti objevili způsob, jak z žirafího trusu vyrobit papír a superodolný materiál pro stavbu kosmických lodí.

Vědci z naší Univerzity vynalezli kolo.

Vědci z Univerzity vynalezli způsob, jak vatovou papírku využít jako palivo.

Ze Zpolepolis do kosmu odstartoval první psí kosmonaut jménem Bajka z Psí Banky a úspěšně obletěl po oběžné dráze. Výzkum kosmických letů se zrychluje.

Odborníci z Univerzity ve spolupráci s lékaři ze Špitálu sv. Kachničky vyvinuli vysoce módní a praktický účes, který nosí všichni Zpolepolisané.

Obyvatelé Zpolepolis jsou schopni vesmírných letů, jak oznámila ZVA (Zpolepoliská vesmírná agentura).

Zpolepolisané úspěšně odvrátili žirafí mor a chorobu černání vaty.

Vědci ze Zpolepoliské Univerzity vynalezli trojúhelník.

U příležitosti tisícého výročí Dne Přistání proběhla pompézní oslava a bylo odpáleno tisíc dalekohledných rachejtlí.

Předpokládáme, že v důsledku viditelných rachejtlí z oslavy nás zaznamenali obyvatelé jiných planet, proto přiletěl robot ze Země a vyzval nás k návratu na Zemi. Obchodování se Zemí by mohlo být výhodné, a proto vysíláme pět zástupců směr Země.

Také jsme dostali měděnou desítku, na kterou jsme měli vyrýt vzkaz pro mimozemské civilizace o té naší. Úkolu se zhostily všechny tři posádky s vysokým nasazením a výsledky můžete vidět na fotografiích.

Zpátky na Zemi nás dovedli vesmírní roboti poté, co byla znovu obyvatelná. Jestli vůbec odstartoval i koráb č. 13, zůstane navždy záhadou. Byli jsme uvrženi do karantény. Z dlouhé chvíle v izolaci jsme si prohlédli, kdo si vzal jakou knížku na krácení dlouhých chvil ve vesmíru. Sešly se tři kopie Cesty pokojného bojovníka, dva Stopařovi průvodci, ostatní díla byla po jednom kusu. Našel se tam Saturnin, nácviky sebeobrany, různá filosofická díla jako Muž, který sázal stromy nebo Cesta Zenu.

Večer jsme naladili naši širokoúhlou televizi, dávali totiž další díl pořadu Osvíte se prosím. Tentokrát moderátorka Awačín s hostem Ablákelou rozmlouvali na téma Velké tajemství. Po večeri následovalo medicinnové kolo na stejné téma. Večer jsme zakončili volnou zábavou a hraním na kytaru. Na půlnoční večer-

ní píseň se uklidnil vítr. Ta chvíle okouzila snad všechny přítomné.

V neděli ráno nás nečekal žádný překvapivý budíček. V klidu jsme vstali, pomalu se probrali a nasnídali. Ve dvou skupinách jsme diskutovali různé znalosti správného ohnivce a případné slabosti ohnivectví v jednotlivých kmenech. Jak správně a hlavně úspěšně motivovat? Jak nenarušit posvátnou chvíli, jak ji udržet a jak do ní zahrnout ne tak nadšené spoluúčastníky? Jak nenechat vyhas-

nout šalvěj? O tom všem jsme si povídali.

Přítomní byli ohnivci jen z kmenů Walden, Tussilago, Strážci údolí, Changleska Thozi, Drum bun, Sokoli, Mamuti a Jestřábi. Co vy ostatní? Přidejte se k příštímu setkání ohnivců a vyměňte si zkušenosti s ostatními, jak to u vás chodí, jaké máte vychytávky a s čím byste naopak ocenili pomoc ostatních. Přijďte na setkání na podzim 2014!

Helena Jindrová
foto: Josef Porsch – Ablákela

Anglie, USA, Kanada, Ukrajina, Polsko, Německo, Holandsko, Izrael a kdo ví... Lákavé země? A co teprve tamní lidé! Chceš je poznat? Netřeba nikam jezdit – oni přijedou za tebou.

Kam? Na **7. mezinárodní setkání woodcrafterů – IWG 2014** **aneb International Woodcraft Gathering**

Kdy? 2. – 8. 8. 2014

Kde? Ligové tábořiště na Kosím potoce

Jak? Hlavně tedy, jak se zapojit?

„Adoptujte“ si svého woodcraftera na celou dobu jeho pobytu. Myšlenka je taková, že se mezi námi, tedy domácími, najdou tací, kteří poskytnou určité skupině návštěvníků střechu/týpí/šeltr/zubřík/wigwam nad hlavou a po-

zvou je také ke společnému hodování. Náklady budou samozřejmě hrazeny nejen financemi, ale věříme, že především společnými zážitky.

„Jdeme se bavit“ – společná hra, tanec, povídání, tvoření – rovná se společná radost. Napadá tě, jaký program bys mohl pro ostatní připravit? Směle do toho! Netřeba se obávat jazykových bariér,

vždy bude na blízku nějaká pomoc, bariéry se chystáme bourat a překračovat.

Nechce se ti nic vymýšlet, ale přesto bys rád přiložil ruku k dílu? Určitě nám dej vědět.

Kontakt na hlavní štáb:
Jana Klumberová – Čeyanala,
international@woodcraft.cz

Blíže informace o akci:
www.woodcraft.cz

Letní táboření na Kosím potoce 2014

Slyšte bratři a sestry, slyšte přátelé!

Všechny, kdož se chystají na letní táboření na Kosím potoce 2014, které se bude konat 25. 7.–10. 8. 2014 vyzývám k aktivní účasti na programu. Jak již mnozí víte, v rámci tohoto táboření proběhne od 2. 8. 2014 7. mezinárodní setkání woodcrafterů. Navazuje na setkání probíhající každé tři roky střídavě v České republice a v Anglii a tentokrát je řada na nás, abychom se stali hostiteli pro woodcraftery nejen z Anglie, ale při troše štěstí také z Polska, Kanady a dalších zemí.

V této souvislosti se zrodila myšlenka, která vyžaduje, abyste se zapojili a přispěli svou trochou do mlýna. Bylo by hezké, kdyby každý kmen, rod či skupina zajistil táborový program pro ostatní na jeden den nebo jeho část. Ideou je, aby se tam navzájem jednotlivé

skupiny mohly prezentovat a tím se i lépe poznat. Prosíme tedy každou skupinu (kmen, rod či banda přátel), aby se do konce dubna ozvala náčelníku tábora Tiborovi a domluvila se s ním na konkrétní podobě svého příspěvku do táborového programu.

V polovině táboření se také bude konat výroční sněm LLM. Program bude zaměřen na mezinárodní setkání woodcrafterů.

Jak můžete pomoci?

- S programem – Tibor Parák (t.par@seznam.cz)
- S ubytováním mezinárodních účastníků – Čeyanala – Jana Klumberová (international@woodcraft.cz.)
- Se dřevem a sekáním louky na předtáborových brigádách (termíny viz přehled níže a v kalendáriu na woodcraft.cz) – Tokahya – Aleš Sedláček (as@tribar.cz)
- S přípravou sněmu – Tokhata Mani – Jan Bejček (ohnivec@woodcraft.cz)

Přehled akcí souvisejících s letním tábořením na Kosím potoce:

- 11. 4.–13. 4. 2014 – Dřevní brigáda – Kosí potok
- 14. 6.–15. 6. 2014 – Senoseč – Kosí potok
- 21. 6.–22. 6. 2014 – Předtáborová brigáda – Kosí potok
- 12. 7.–13. 7. 2014 – Předtáborová brigáda – Kosí potok
- 25. 7.–10. 8. 2014 – Táboření na Kosím potoce

V rámci táboření bude probíhat:

- 2. 8. 2014 – Sněm LLM – Kosí potok
- 2. 8.–8. 8. 2014 – 7. mezinárodní setkání Woodcrafterů – Kosí potok

Tibor Parák

Ohnivec Tokhata Mani se ptá náčelníka Filipa...

Když mě oslovila Wičhanpi s prosbou o napsání slova náčelníka, dlouho jsem bádala nad tím, jak ho napsat, aby to nebyl fádni článek. Přemýšlel jsem, jak tam dostat alespoň něco, co by někoho zajímalo a oslovilo... inspirace nepřicházela. Sešel jsem se tedy s Tokhata Manim, který stál před podobným úkolem a z našeho rozhovoru vznikla myšlenka „Rozhovoru“. Otázky jsme si vymýšleli jeden na druhého, přizvali jsme na pomoc i náčelnictvo a ohnivecké společenství. Snad tedy jsou to otázky, na které byste rádi dostali odpovědi i vy, milí woodcrafterští čtenáři.

Z kterého kmene jsi přišel a jaké jsou tvé dosavadní zkušenosti s vedením lidí?

Jednoho dne někdy kolem roku 1994 mě moji rodiče dali do skautského oddílu v Mnichově Hradišti, kde jsme právě toho času pobývali. Během následujících několika měsíců se ze skautského oddílu stal kmen LLM – Osmaka

Opo (Mlhavé Údolí). Nebylo to samozřejmě mou zásluhou, neboť mi tou dobou bylo 10 let, ale pranic jsem se nebránil. Tomášovi Velichovi, který to celé spunktoval a byl prvním náčelníkem kmene Osmaka Opo mnohokrát děkuji, za to, že mě přivedl na cestu lesní moudrosti a mezi lidi, kteří mi přirostli k srdci.

Hned první tábor, na který jsem vyrazil, byl v duchu LLM. Jak čas plynul, stal jsem se náčelníkem rodu Wapiti, ve kterém jsme s mými čtyřmi dospívajícími kamarády a mým bráchou podnikali mnohá dobrodružství. Pravda nejednalo se pouze o plnění orlích per, ale i tak to byla léta plodná a radostná.

V roce 2003 ve svých 19 letech jsem byl zvolen náčelníkem kmene Osmaka Opo. Ve vedení kmene jsem setrval 4 roky, a když se ukázal mladší a zapálenější Milan – Hasič, předal jsem mu náčelnické kopí. Od té doby jsem ohnivcem kmene.

V dalších počínech jsem se spráhnul se svou ženou Terkou a společně jsme zorganizovali tři letní tábory v rumunském Banátu. Tyto akce pod záštitou Tomíků a LLM byly extrémně náročné na zorganizování převozu lidí, věcí a materiálu, takže se pro mě staly velkou školou logistiky.

Na fakultě architektury ČVUT při doktorandském studiu jsem se shodou okolností stal šéfem 20-ti členného týmu studentů, docentů a profesorů v rámci dvouletého grantu. Vybrusil jsem z toho se ctí, ale řeknu Vám, že donutit k činnosti profesora, který vás vzápětí zkouší z Teorie a dějin architektury, je pěkně tvrdý oříšek.

Dále už to všichni znáte... náčelnictvo LLM v roce 2012 a náčelník LLM roku 2013.

Každý, kdo vstupuje do této prestižní funkce, má z něčeho obavy a na něco se těší. Jak je to u tebe?

Měl jsem a stále mám velké obavy z toho, že nebudu tak pečlivý a svědomitý jako naše nedostižná bývalá náčelnice Maqiyemi. Dále se bojím, jak zvládnu věčnou hru s dělením času mezi práci, Ligu, rodinu, koníčky, studium a odpočinek tak, aby byli spokojeni nejen ostatní, ale i já sám. Proto jsem se také ujmout náčelníkování zdráhal i přes mnohé pokusy členů bývalého náčelnictva přesvědčit mě k tomu.

Těším se na výzvy, které s tímto postem přichází, setkání s novými zajímavými lidmi a radosti, které mi přináší práce pro druhé.

Máš nějakou vizi, kam Ligu směřovat? Co je pro tebe tím „Zářícím mořem“ v případě Ligy lesní moudrosti?

Tak na tuto otázku jsem se netěšil, i když jsem ji čekal. Popravdě jsem se nikdy necítil jako vizionář. Bral jsem život takový, jaký je a jaký ke mě přichází. Výzvy a příležitosti se nabízely samy a já nejsem typ

členům a snažit se, aby pořádané akce a setkání byla nabitá a měla potenciál přilákat nové mladé lidi, ne však za každou cenu. Nechci, abychom se podbízel a dělali akce konzumní. Musíme se trochu „nadržít“, abychom si sebe mohli vážit a zažili tu ryzi radost z poctivě vykonané práce či zábavy.

Mým zářícím mořem je v současnosti několik věcí. Hodně se těším na táboření na Kosím potoce 2014 spojené s mezinárodním setkáním woodcrafterů. Termín tábora je netradičně přesunut

San Francisco 2012

člověka, který by si vytyčil konkrétní cíl a šel si za ním hlava nehlava. Nikdy jsem neusiloval o to být náčelníkem nebo vést granty, avšak stalo se a беру to jako výzvu, ne jako nutnou povinnost. Představy o budoucnosti Ligy si začínám systematictěji tvořit a rovnat v hlavě již od svého vstupu do náčelnictva. Nebojte, na nic převratného jsem nepřišel. Myslím si, že Liga má vize a ideály natolik silné, že není třeba vymýšlet nic zásadně nového. Spíše je dle mého názoru třeba rozvíjet myšlenky a činnosti již započaté a dotahovat je do zdárného konce. Naslouchat

na přelom července a srpna, aby mohli přijet všichni, kdo mají v první půli července své kmenové tábory. Přál bych si, aby se aktivně zapojilo co nejvíce kmenů, rodů i stráží. Aby se objevily i nové tváře z kmenů a rodů, které se zatím do veřejného dění Ligy toliko nezapojovaly. Aby se nebáli přijet kamarádi vašich kamarádů a mohli tak nasát onu nabitou atmosféru. Aby se navázala nová přátelství, podporovala spolupráce a zdravá mezikmenová soutěživost. Aby se nám podařilo zapálit pro myšlenku woodcraftu v našem podání i zahraniční účastníky. Vzhlížím

k příštím náčelnickým zkouškám, které, doufejme, vyplodí nové náčelníky kmenů. V roce 2014 se chystáme uspořádat opět dvouvíkendové setkání nabitě zážitky a společně strávenými chvílemi.

Další cíl, který bych rád naplnil, je předat náčelníkování ve správný čas správné osobě. Rád bych našel někoho, komu budu důvěřovat já i ostatní. Bude mladý, plný elánu a chuti do ligového života. Někdo, kdo má za sebou spoustu práce pro ostatní, a ne jen hromadu slibů. Víím, že takových je v Lize spousta, jen si možná dnes ještě nedokážou představit, že by mohli být náčelníky LLM stejně, jako jsem si to ještě nedávno nepřipouštěl já.

Chtěl bys, aby bylo v Lize víc členů než dnes? Pokud ano, kde vidíš nové možnosti?

Samozřejmě bych rád, abychom se trvale udržitelně rozrůstali. Dávám však přednost kvalitě před kvantitou, proto myslím, že to není nutné za každou cenu. Největší potenciál dle mého názoru stále mají kmeny, do kterých v tomto vkládám plnou důvěru.

Dále je na každém z nás, abychom dokázali nadchnout své kamarády i známé z venku.

Značný potenciál vidím také v lesních školkách. Ideální scénář, který už se i v pár případech stal skutečností, je, aby se někdo z našich řad stal vedoucím LMS a byl přímo napojen na nějaký kmen. Až děti půjdou do školy, aby měly v lesní moudrosti kde pokračovat. Vidím tam i velkou možnost spolupráce s rodiči dětí, neboť jsou většinou nakloněni našim myšlenkám.

Prezentace a propagace ligy je další důležitou činností nejen ná-

čelnictva, ale vás všech. Není to o podbizení se, ale o hlasu, který říká – jsme tu a děláme spoustu za-

v Banátu v létě 2010

jmavých věcí. Hlas tak snad uslyší lidé podobného smýšlení a třeba je i osloví. Pište o tom, co děláte nebo co jste dělali na stránky LLM, do časopisu Woodcraft, kamkoliv jinam. Pořádejte dětské dny, soutěže, drakiády či jiné vylomeniny pro veřejnost. Obohatí to i Vás a Vaši kmenovou činnost.

Kdybys měl splnit ve svém volebním období jen jeden cíl, který by to byl?

Zachovat si radost ze svého počínání a nadchnout pár lidí pro společnou ligovou činnost.

Při obřadech slyšíme pojem Velký duch. Čím je pro tebe? Jak jej vnímáš?

Je pro mě vším, co nás přesahuje. Nehlásím se k žádnému náboženství, a přesto věřím. Věci se nestávají jen tak náhodou a někdo za tím musí stát, ať už je to cokoliv, můžeme tomu říkat třeba Velký duch. Navíc pokud nebudeme

věřit v nic, ztrácíme tím i pokoru. Bylo by škoda, kdyby ta na světě chyběla.

Co děláš, když neděláš pro Ligu?

Pracuji v projekční kanceláři na opravě kostelů, zámků, hradů a jiných památek. Hraji si s dcerou Kristýnkou. Uklízím a myji nádobí. Někdy něco vyrobím. Jezdím na kole, lyžuji. Chodím do potní chýše a někdy do sauny. Zpívám a bubnuji každou středu s Walden singers.

Jak relaxuješ, čím dobíjíš energii?

Odpočívat moc neumím, i když teď s dcerou je to o něco lepší, neboť se mi občas stane, že při uspávání uspím dříve sebe než ji a klidně pak vydržím spát do rána bílého. Jinak mně pomáhá zapomenout na všechny povinnosti manuální práce nebo výroba čokoliv. Například takové činění kůží, to je opravdový relax. Už jsem přemýšlel o tom, zda by nešlo otevřít Činící centrum, které by fungovalo na podobném princi-

pu jako fitness centrum jen s tím rozdílem, že krom namakaných postav by odsud odcházeli lidé i s mozkovou kůží v podpaží.

Můžeš nám prozradit, jaké je tvé oblíbené místo?

Narodil jsem se v Praze; 2,5 roku jsem bydlel v Krkonoších na turistické chalupě, kde rodiče dělali správce. Tato místa mám velice rád, ale nejvíc mi k srdci přirostl bývalý vojenský prostor Ralsko. Zde jsem strávil nespočet táboření, vítání jar, výprav v indiánském bez jídla jen se solí. Viděl jsem zde jeleny v říji, orla mořského, stáda muflonů, daňků a divočáků. Nakonec jakoby náhodou jsem se oženil se ženou, jejíž prarodiče vlastní malebnou roubenku na samotě uprostřed této divočiny. Nedaleko od ní se nedávno našemu kmeni podařilo koupit louku na táboření. Moc rád se sem vracím. I z těchto důvodů první letošní podzimní výjezdní náčelnictvo svolávám na tuto opuštěnou chaloupku. I když tam není moc místa, elektřina ani voda, už se tam moc těším.

lezení s Osmaka Opo

Kdo je pro tebe vzorem, autorem, kdo tě nejvíce ovlivňuje?

V každém období to byl někdo jiný. Ze začátku to byli rodiče, potom náčelník a starší kluci z kmeny. Později i Čethan Thosan (současný náčelník Indian Corralu), který mě přivedl k indiánskému zpívání a hlouběji k indiánské kultuře minulosti i současnosti. I přesto, že jsme se nakonec nepohodli, jsem mu za to, co mi předal, vděčný. Dále to byl a je i můj stávající tchán Petr Majer, se kterým jsme strávili nejednu hodinu

v potní chýši, pozorováním jelenů či studiem lakotštiny. Nesmím zapomenout ani na svého šéfa Víta Mlázovského, který mně ochotně předává nejen své profesní znalosti a kterého si za jeho poctivý přístup k projektantskému umění nesmírně vážím. Tokaheya, Tokhata Mani, Maqiyemi a další lidé z náčelnictva LLM, kteří mě inspirovali a nakazili svým nadšením pro společné ligové dění.

Jaké je tvé životní krédo?

Když něco nejde dělat s radostí, zkus to jinak.

Jakou knížku by sis vzal do vesmíru?

Takovou dutou, do které by se vešla celá moje rodina a kamarádi.

Prozrad čtenářům něco, co o tobě nikdo neví :-).

Nic takového neexistuje, vše už totiž ví moje žena Terezka, a když ne ona, tak zase někdo jiný.

Filip Chmel – náčelník Ligy lesní moudrosti

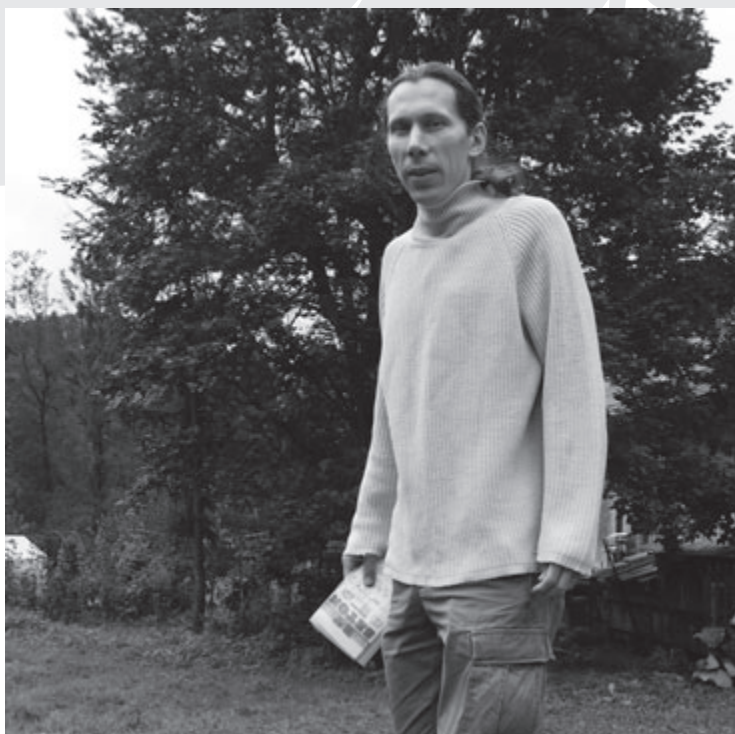
foto: Z. Kabelová a archiv autora

jarní táboření s Tomíky

Zpráva o stavu ohnivectví

Před téměř deseti lety jsem s velkou ctí přijal funkci strážce tradic – ohnivce Ligy lesní moudrosti. Funkci jsem předal dál, ale cítím, že bych to období rád shrnul. Tehdy ještě v Bizoním větru jsem psal, čeho bych rád ve funkci dosáhl.

Základem woodcrafterského ohnivectví je kmenový ohnivec. Toho ligového vidím jako člověka, který kmenové ohnivce propojuje a snaží se vidět dále do budoucna a předkládat ostatním vize.

Pro rozvoj ohnivectví je důležité, aby se lidé setkávali. Proto se kmenoví ohnivci minulí, současní i budoucí a také ohnivci „srdcem“ setkávají na *podzimních ohniveckých setkáních* konaných bezmála už patnáct let. Ta kombinují zážit-

ky, diskuse a vzájemné učení se a vždy jsou nesena nějakým konkrétním tématem vycházejícím z popptávky. V minulosti to bylo například jak rozvíjet vztah k přírodě, jak uspořádat a obměňovat sněm, obřady, jak pečovat o pečující, malá a velká lóže, jak vést potní chýši, práce s dýmkou, jak na vigilie, výroční a osobní svátky v kmeni, přechodové obřady ad. Ohnivci zde mají prostor sdílet radosti a starosti ve kmeni. Pravi-

delným místem těchto setkávání se pro svou magickou atmosféru stal Bobří hrad poblíž Skleného.

Ohnivecká setkání začala postupně lákat více lidí a trochu tak suplovala Velkou lóži, což je velmi obohacující. Proto vznikla v roce 2010 idea pořádat na *jaře ještě další setkání*, které by bylo zaměřené spíše než na práci na kmen, tak na práci na sobě. Hlavní myšlenkou těchto setkání je, že duchovní růst je normální součástí života, a že jeho sdílením se posunujeme rychleji. Témata byla zatím komunikace a vztahy mezi mužem a ženou.

Nedílnou součástí práce ligového ohnivce je *příprava a vedení výročního sněmu* a sněmovního dne. V posledních letech byla snaha sněm zaměřit na nějaké nosné téma – například vztah k přírodě, historie lesní moudrosti ad. – tak, aby se to projevilo v jeho programu.

Jako jeden z velmi důležitých úkolů jsem vnímal *přenesení ohnivectví do slov* – a vlastně nakonec i nově popsat kmenové zřízení woodcraftu. Snažil jsem se, aby ohnivec nebyl ve kmenech zanedbávaná nebo chybějící funkce. Vnímám jako důležité, aby ohnivec držel kmen po boku náčelníka pohromadě. Bylo mým záměrem, aby se lidé neobávali ohnivci být,

aby nepanovala představa, že ohnivec je vyvrálý a osvěcený člověk. A aby si včas nalézali nástupce.

Toto byl jeden z důvodů, který vedl ke vzniku „školy ohnivců“ – kurzu *Ohnivecká Čotokva*. Ta se jednou za tři roky snaží předat účastníkům podněty, jak být dobrými ohnivci. Je logickým pokračováním Čotokvy Malé lóže a navazuje na ni zatím nerealizovaná Čotokva zaměřená na prožitek woodcraftu (zatím jen myšlenka). Ohnivecká Čotokva se dosud uskutečnila třikrát. Cítím, že svůj účel splnila, protože mnoho mladých lidí, kteří začali být aktivní v ligovém dění a náčelnictvu, prošlo právě tímto kurzem. Vůbec lze říci, že ohnivecké akce pro mnoho lidí znamenaly předstupeň zapojení se do práce pro organizaci. Cílem však bylo nevytrhávat akční lidi z kmenů.

Na první Ohnivecké Čotokvě vznikl nápad *ohniveckého společenství* – týmu, který by pomáhal s přípravou (ohniveckých) akcí. Kdo chtěl, dal jako závazek své jméno napsané na kůži a na oplátku dostal zapůjčený odznak ohniveckého společenství. Ten poté, co společenství opustí, vrátí – a tak má každý odznak svoji osobní historii. Toto společenství je od počátku otevřené, nestrukturované a převážně organizační, nemá žádná tajemství ani hierarchii. Posupně se rozrostlo na více než dvacet lidí, což se ukazuje jako výhoda – každý si svobodně vybírá, na které akci se chce podílet, a mění se i hlavní organizátor.

Krása ohnivectví spočívá právě v neuzavřenosti. Není tu žádné zasvěcení udělené odcházejícím ohnivcem nebo nějakou nadkmenovou radou, protože jsme si vědomi různorodosti lidí a cest, jak

se vztahovat k woodcraftu. Lovci funkcí a odznaků tedy nemají nikdy splněno, protože cílem nejsou odznaky, ale lesní moudrost vsrdci. A možná i vnitřní proměna (třeba ve smyslu filmu *Proměna* od Waynea Dyera). Víím, že woodcraft je jednou z cest, která pomáhá člověku nalézt vztah k duchovnu. Je to ale cesta nedogmatická, nedává jasné odpovědi, ale nechává člověka, aby si sám zvolil cestu.

Vždy, když přednáším o práci

zažít znovu. Kdo o existenci tohoto stavu ví a nezažil ho, chce ho zažít. A kdo neví, prostě neví – a třeba jej zažije spontánně.

Návodů, jak „být na vlně“, je mnoho. Vezměte některou z knih ve vaší knihovně a může vám změnit život. Jděte na tři dny do lesa a vrátíte se osvěceni. Cvičte každé ráno a budete šťastní! Buddhisté říkají, že stačí tři měsíce na změnu vzorce chování – a věda to potvrzuje.

na sobě a duchovním životě, pouštím film *Divoké vlny*. V tomhle akčním animáku zažívají hrdinové pocit bytí „na vlně“, prožívají přesah, duchovní zážitky pronikající jim do morku kostí. Jsou to chvíle, kdy se dotýkáme něčeho většího, než jsme my sami. Chvíle, kdy jsme v souladu (s vesmírem). Chvíle, kdy je vše tak, jak má být. Chvíle, kdy jsme šťastní. Dostat se na „vlnu“, do stavu, kdy se daří to, co děláme, kdy máme nadhled nad našimi starostmi, kdy jsme přirozeně dávající a soucitní – to je přání každého člověka, pokud neprožívá svůj život jaksi mimochodem. Kdo takovou chvíli zažil, chce ji

Proč to ale nefunguje? Proč nás proud stále strhává zpátky? Mohou za to staré vzorce chování – ty překoná osobní rozhodnutí a silná vůle. Na prvním místě totiž vždy stojí vlastní touha „být na vlně“. A každá cesta k tomuto stavu je vždy vlastní každému jednotlivci a sama o sobě je cílem. Pouze praxe něco změní. Vztah k duchovnímu rozměru člověka tak úzce souvisí se seberozvojem. Co si každý den připomínat, na čem zrovna dnes pracují?

Woodcraft nabízí možnost, jak se dostat na „vlnu“.

Josef Porsch – Ablákela
foto: Tomáš Koubek – Okeya

Promluva odcházejícího ohnivce LLM Ablákely na Valné hromadě 2013

Vážené woodcrafterky, vážení woodcrafteri, milí přátelé, dovolte mi pár slov, takovou tečku za mým odcházením z funkce ligového ohnivce. Pozor, bude to trochu osobní!

Před téměř 10 lety jsem popíjel čaj s přáteli na ligovém sněmu ve Skleném. To neškodné odpoledne mi změnilo život. Někdo tam za mnou přišel z rady náčelníků a řekl mi: Hele, nešel bys dělat ligového ohnivce? Mně se to nezdálo jako moc dobrý nápad. Ale odložil jsem hrnek a šel jsem, jak nejlépe jsem uměl.

Od té doby se mi narodily dvě skvělé děti, dvě třídy jsem dovedl k maturitě a měl tu čest být ligovým ohnivcem. Asi už jsem to někde říkal, ale nikdy jsem si nedovedl představit, že budu žít to, co jsem našel v tátově knihovně v Knize lesní moudrosti, a už vůbec bych si nedokázal představit, že to budu moci formovat.

Děkuji vám za tuhle možnost. Děkuji vám také za to, jak moc jsem se mohl v té funkci naučit. Děkuji za prostor předložit své vize a realizovat je. Děkuji za čas uvést ohnivectví v širší známost a rozvinout je. Děkuji vám za čest vést výroční sněmy. Děkuji za možnost spoluvytvořit novou verzi oné Knihy lesní moudrosti – Kmenové zřízení. Děkuji za všechny ty dny a noci strávené vymýšlením a realizací akcí v rámci ohnivického společenství. Byla to KRÁSA!

Pro mě je ligový ohnivec důležitý hlavně jako strážce tradic. Mnohokrát jsem si kladl otázku, který směr je ten správný. Jak tradice posunout. Jak je předat lidem. Co lesní moudrost potřebuje. Vždy mi pomohli lidé, kterým na srdci leží stejná věc. Zejména mladí lidé – o které ale v pokračování tradic hlavně jde – se někdy nechtějí ujmout zodpovědnosti, ani ne tak ze strachu, ale spíše, že

věří, že staré páky dělají věci úplně nejlépe. Viděl jsem, že ohnivectví hodně mladých přesvědčilo, že to je mylný předpoklad, vždyť noví kandidující do náčelnictva pocházejí z ohnivických akcí.

Byla to PRAVDA!

Woodcraft je pro dnešní dobu cenný především důrazem na seberozvoj a vztahem k espiritualitě. Lesní moudrost pracuje na vytváření vztahu k duchovnímu světu, aniž by člověku dávala jasnou odpověď. Nechává jej, aby si svou odpověď našel sám. Ohnivectví je toho nositelem. Když na výročním sněmu přicházely do kruhu autentické archetypální bytosti, ještě teď cítím tu energii. Když navíc víte, že jste přátele

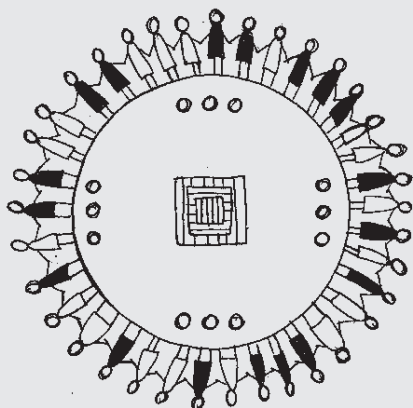
jen požádali, aby zařídili, aby na sněmu do kruhu přišly autentické archetypální bytosti, tak si říkám, že mi to připomíná desítky chvil, kdy jsme se dotkli něčeho vyššího, než jsme my sami. Byla to SÍLA.

Nakonec ve mně zůstává jen LÁSKA. Ještě silnější láska k lidem, k woodcraftu, ke světu. Říkám si se starým duchovním mistrem:

*At' jsou všechny bytosti v bezpečí před vnitřní i vnější újmou,
at' jsou všechny bytosti pokojné a šťastné,
at' jsou všechny bytosti zdravé a silné,
at' o sebe všechny bytosti s radostí pečují,
at' se všechny bytosti naprosto milují.*

Totéž přeji ze srdce Lize lesní moudrosti i budoucímu ligovému ohnivci.

Toto bylo malé ohlédnutí za těmi skoro deseti lety. Říkal jsem si, že to bude dobrá tečka a že už budu zase popíjet čaj s přáteli, ale teď si říkám, že je to spíš dvojtečka.

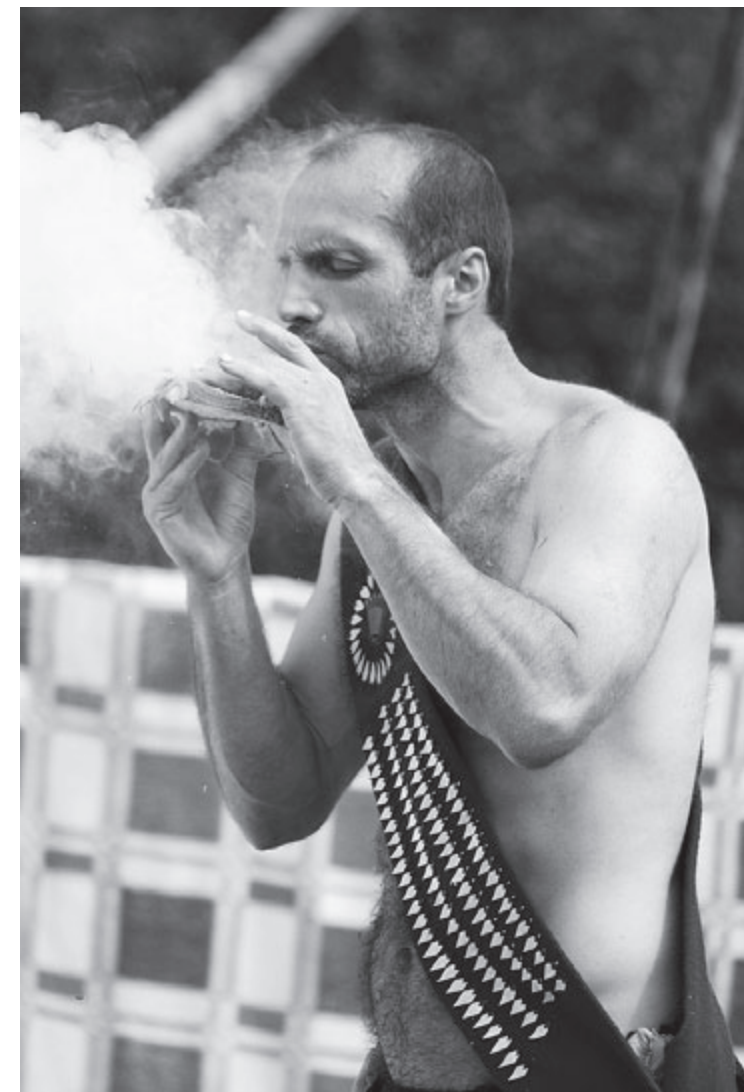
Náčelník Filip se ptá ohnivce Tokhata Maniho

Jaký byl tvůj dosavadní „kariérní“ postup v rámci LLM?

Krátce po revoluci jsme s oddílem Jestřábi vstoupili jako kmen LLM do Ligy. Strávil jsem krásných deset let ve funkci náčelníka kmene až do narození dcery Kačky. Pak jsem po krátké pauze pracoval v náčelnictvu Ligy. Měl jsem tu čest být tam spolu s Mahykanem, Tokaheyou, Trnkou, Kamilou a nyní Filipem. Když to takhle píšou, trochu jsem se zarazil. Neuvěřitelná doba. Funkci ohnivce jsem vykonával kdysi ve kmene. Poslední léta jsem členem ohnivického společenství.

Které ligové tradice shledáváš jako zásadní, myslíš, že by se měly nějak měnit a případně i vznikat nové?

Ligové tradice jako pozdrav, symboly, šerpy poct, považují za zásadní a nemyslím, že by bylo dobré na nich něco měnit. Za nejdůležitější ligový obřad považuji sněm. Tady vidím tradiční body, které by nikdy neměly zaniknout. Slavnostní zapalování ohně, udílení orlích per a titulů, přijímání členů do lóží... Jinak jsem rád, když je sněm obohacen něčím novým, neotřelým. Za důležité považuji také indiánské písně, které spoluvytvářejí malebnost woodcrafterských setkání. Ranní a večerní píseň, sněmovní písně, modlitba kmene Omaha. Cítím velkou sílu společného prožitku a sepjetí při

společném zpívání. S radostí sleduji, jak se rozvíjejí kmenové tradice či ligové novodobé tradice. Tradiční letní táboření na Kosím potoce. Tradiční jarní táboření

Malé lóže – TaMaLo, každoroční setkání rodinných kmenů – SRK a další. Dokud tradice žijí a dokud vznikají nové, tak žije i woodcrafterský lid.

Jak se ti spolupracuje s ohnivěckým společenstvím, které dal dohromady tvůj předchůdce Ablákela?

Jsem moc rád, že se mohu podílet již pár let na ohnivěckých setkáváních, víkendech a akcích. Zřízení ohnivěckého společenství byl od Ablákely skvělý nápad, věnoval jeho vytvoření nemalé úsilí. Díky tomu je v něm dnes sdružená poměrně početná skupinka lidí. Není to nic mýtického. Jde o lidi, kteří nechtějí stát stranou a kráčí cestou Služby. Za to jim Wašte! Právě teď připravujeme podzimní ohnivěcké setkání a je radost s týmem spolupracovat.

Nedávno jsme se spolu bavili o oslovení kmenů, které se společných ligových akcí účastní zřídka nebo vůbec. Oba si myslíme, že je to velká škoda a že bychom se s těmito kmeny vzájemně mohli v mnohém inspirovat.

Co myslíš, že by je mohlo přilákat a co jim můžeme nabídnout?

Máš pravdu, že právě setkávání a obohacování se kmenů navzájem, považuji za velice důležité. Sám vím nejlépe, jak moc nás jako nováčky v Lize nastartovalo společné podzimní táboření s kmenem Walden před více jak 20 lety na Střele. Vidím, jak cenná jsou setkávání dětských kmenů na TaMaLu, na Tawiskaře, na letním táboření na Kosáku. Vznikají nová přátelství, učíme se od sebe navzájem, domlouváme věci příští, diskutujeme o budoucnosti Ligy, woodcraftu. Je dobré účastnit se akcí, které pořádá mateřská organizace, protože tím se s ní identifikuji a vím, proč jsem woodcrafterem a ne organizovaným houbařem. (Nic proti mykologům.)

Jaký problém v Lize shledáváš palčivý?

Je to věčný problém se získáváním dětských členů do Ligy. Jednu z cest vidím v Lesních mateřských školkách, pro děti z nich je kmen nebo rod přirozeným pokračováním jejich cesty.

Na jaké svoje vlastnosti nejvíce spoléháš při naplňování funkce ohnivce LLM?

Nevím, jestli je to vlastnost, ale vždy se snažím na věci dívat i očima toho druhého, snažím se o pochopení, empatii. Vnímám víc srdcem než rozumem. Doufám, že mou výhodou je komunikativnost. Na druhou stranu mám příjmení Bejček a jsem narozen ve znamení býka.....

Jakou pomoc od členů LLM bys ve své funkci nejvíce přivítal?

Byl bych moc rád, kdybych se mohl setkávat v Lize s činorodými lidmi,

kterí mají o věci zájem. Mnohem lépe se rozfoukají plameny woodcraftu tam, kde už žhnou uhlíky, než tam, kde je slabá jiskřička.

Co bys chtěl vzkázat kmenovým ohnivcům? Máš pro ně nějakou výzvu?

Moc rád bych zažil chvíli, kdy staně přes třicet kmenových ohnivců v kruhu. Myslím, že si máme navzájem co sdělit, pomoci si hledat odpovědi na otázky, diskutovat, bavit se. Ohnivce vnímám jako strážce směru, jako nikdy neselehávající křesadlo. Liga je myslím pro ně tím nejlepším pazourkem, tak bych byl moc rád, abychom společně vytvořili pořádný ohňostroj. Osobně jsem připraven pomoci, jak to bude v mých silách.

Kolik času trávíš denně ligovými záležitostmi?

Je to hodně nárazové. Slovy klasičků: „Celé dny nic nic a najednou zájezd“.

Kolik času denně trávíš v koupelně?

Ráno asi 5 minut a večer tak 20.

Máš nějaký nesplněný sen, který bys rád (třeba v Britské Kolumbii) realizoval?

Do Britské Kolumbie se chci už moc let podívat a díky bratru Klenovi tam mají woodcrafteri dveře otevřené. Takže takový ligový tábor v Britské Kolumbii...

Jak si představuješ podporu ohnivců ze strany náčelníka a náčelnictva LLM?

Představuji si úzkou spolupráci. Ohnivci musí vědět, kam náčelnictvo kormidluje loď zvanou Liga lesní moudrosti, protože také rozumí navigaci. A náčelník Ligy by měl být připraven naslouchat jejich hlasu, jejich názorům. Rádi bychom cítili podporu akcí, na kterých se ohnivěcké společenství podílí: Ohnivěcká čotokva, setkávání, propagace Ligy na veřejnosti... Schopné náčelnictvo má v kmenových ohnivcích spolu s náčelníky mocné spojence.

Nebojíš se, že některé ligové obřady mohou navenek působit trochu sektářsky?

Když to takhle postavíš, tak asi mohou některé obřady působit

sektářsky, ale toho se nebojím. Pokud je někdo přítomen obřadu, tak asi ví, proč tam je. I když třeba jen jako návštěva na sněmu... Apokud je vnímavý, tak by měl cítit, proč se obřad koná a pro koho je určen. Mé zkušenosti jsou spíš takové, že lidi hledají hlubší prožitky, pocit sounáležitosti, a to právě woodcrafterské obřady poskytují. A pak také, pokud neuteče návštěva hned pryč, sezná, že jsme docela veselá partička takových normálních lidí....

Jak dlouho bys chtěl ve své funkci setrvat?

Jak bude potřeba. Tím myslím, že bych rád viděl jako ohnivce Ligy mladého, schopného člověka s otevřeným srdcem. To je výzva pro vás.

Na jakou ligovou akci se v budoucnosti nejvíce těšíš a proč?

Těším se na všechny ligové akce. Když delší čas na žádné nejsem, tak mám „absták“. Nejvíc se ale tradičně těším na letní ligové táboření na Kosáku. Ten, kdo alespoň jedinkrát na Kosáku tábořil, ten ví...

Co shledáváš na funkci ohnivce LLM přitažlivého a proč bys doporučil všem se o ni ucházet?

Co může být přitažlivějšího, než možnost úzce se podílet na fungování organizace, která mi v životě tolik dala? Povzbudivé je to, že nikdy na věci nebudete sami. A hlavně je to jedinečná příležitost, jak si pořádně zakopat. Myšleno Setonovu studnu, ze které by i jiní mohli pít.

Jan Bejček – Tokhata Mani
ohnivce Ligy lesní moudrosti

foto: Tomáš Koubek – Okeya

Česko-izraelská výměna mládeže

Minulý rok jsem hltala fotky Verči Pařízkové – Huronky z návštěvy Svaté země v rámci loňského ročníku výměny mládeže pořádané ČRD (Českou radou dětí a mládeže) a CYMI (Council of Youth Movemen in Israel). Nejen, ale taky proto mě zaujala její zpráva na ligových stránkách, že výměna se letos bude opakovat a hledají se účastníci. Přihlášku jsem po krátkém váhání podala a ke svému překvapení jsem byla vybrána. Dobrodružství mohlo začít...

Týden v české kotlině

V týdně od 7. do 13. října probíhala česká část výměny. Izraelci si procházeli starou Prahu, šplhali na Petřín, objevovali bývalou židovskou čtvrť nejen se Staronovou synagogou. Pozadu nezůstalo ani seznámení s některými členskými sdruženími ČRD. To bylo pro nás i naše hosty, kteří všichni pracují na plný úvazek v organizacích pro mládež, velmi zajímavé. Poznali jsme mladé novináře z DTA (Dětské tiskové agentury), zúčastnili se zahájení dobrovolnického projektu ČRD 72 hodin na Černém mostě a byl čas i na představení naší činnosti v Lize lesní moudrosti v Mnichově Hradišti.

V pátek brzy zrána jsme proto opustili stovčatou matičku Prahu a vlak nás vezl malebnou českou krajinou až do Mladé Boleslavi, kde jsme chtěli navštívit starý židovský hřbitov. Cesta k němu však byla trnitá. Záchody na nádraží mimo provoz, úschovnu zavazadel neprovozovali. Drobné peripetie ale stály za to. Čekala nás tajemná podzimní atmosféra polozapomenutého hřbitova, druhého největ-

šího v Čechách. Pokud někdy pojedete přes Mladou Boleslav, určitě se tam zastavte!

V Mnichově Hradišti už na nás u klubovny kmene Osmaka Opočekali woodcrafteri Filip a Milan. Nejdříve je potřeba naučit se, jak se staví týpí, k čemuž krásně posloužilo dětské dvoumetrové týpí. Vnitřek klubovny, kam jsme se poté přesunuli, už byl vyzdoben jako interiér týpí. Podle jednoho z našich hesel MALEBNOST VE VŠEM. Co je Svitek březové kůry? Kdo si může přišít symbol orlího pera na svou šerpu? Jak se rozdělává oheň třením dřev? Co je to Kimova hra? To všechno a ještě něco navíc se mohli dozvědět všichni, kdo s námi toho odpoledne pobývali v klubovně u dopravního hřiště.

Díky Soně Švábové a Radkovi Chmelovi nás navečer čekala nezapomenutelná večerní prohlídka barokního zámku v Mnichově Hradišti.

Druhý den jsme se vydali na procházku okolo zříceniny hradu Valečov, vrchu Mužský až na Drábské světničky. Počasí se vydařilo, tak krásně barevný a teplý podzimní den už dlouho nepamatuji.

A týden se blížil ke konci. Po nedělní večeri ve Vozovně ve Střemcovce jsme se všichni loučili, ale vesele, protože jsme věděli, že se zase brzy uvidíme.

Týden na Blízkém východě

Měsíc skutečně utekl jako voda. Byla neděle 10. listopadu a my nasadili do letadla mířícího do Tel Avivu. Bylo nás osm. Každý z nějaké organizace pracující s mládeží (AIESEC, ELSA, Erasmus, Skaut, DTA, LLM...).

Tel Aviv nás přivítal východem slunce a příznivými teplotami. Přestože jsme toho moc nenaspali, nedalo nám to a okolo šesté hodiny ranní někteří z nás vyrazili na pláž, jen kousek za našim hotelem. A rychle do postele, dospát co nejvíce... Pak už na nás na recepci hotelu čekají známé tváře. Hagit, Ongi a Avital se stávají našimi průvodkyněmi po staré Jaffě, starobylém přístavu, tvořícím dnes těsné sousedství modernímu Tel Avivu.

Hagit nám rovněž představuje Eitan troop – skautský oddíl, pracující převážně s dětmi izraelských imigrantů a to každé odpoledne v týdně. Rodiče těchto dětí

jsou převážně Židé z Filipín a Etiopie, mnozí z nich došli do Izraele ze své domoviny pěšky a leckdy přišli po cestě o všechno. Většina z nich si s sebou přináší těžké životní osudy. Pomoc s domácími úkoly, sport, tanec, kamarádství a zázemí je to hlavní, co jim tato organizace nabízí. A to rozhodně není málo.

Po třech dnech v moderním Tel Avivu, o kterém se říká, že nikdy nespí, se přesouváme do Jeruzaléma. To představuje přesný opak. Město s tisíciletou historií, nejposvátnější místo třech velkých světových náboženství, město kulturních, náboženských i sociálních rozdílů. Zde navštívujeme Olivovou horu, Getsemanskou zahradu i Via dolorosa – křížovou cestu, místa, o kterých jsme slyšeli od dětství. Jen se podíváme, jak je vše menší, než jsme si to představovali.

V Jeruzalémě jsme měli možnost se podívat mezi komunitu čtrnácti mladých devatenáctiletých lidí, kteří se po dokončení střední školy a před nástupem do povinného armádního výcviku rozhodli strávit jeden rok dobrovolnickou činností. Sdílejí jeden dům, jeden bankovní účet... Každý z nich má jiný denní program, jiné potřeby. Vítají nás a posleze nám navrhnou, ať si s nimi zahrajeme zábavnou hru „Tampa Tampa“. Jen se nemůžeme domluvit, kdo nám vysvětlí pravidla hry v angličtině. Hrát začínáme až asi po 20 minutách...

Další organizací, kterou navštívujeme, je Betar. Pravicověji orientovaná skupina, jež si nemyslí, že mírové soužití Židů a Arabů v jednom státě je možné. V oblasti Západního břehu Jordánu, vysoko na kopci leží osada Anatot, kterou obývá na 300 židovských rodin.

Osada je obehnaná plotem. Uvnitř je bezpečno. Přestože centrum Jeruzaléma je odtud vzdáleno jen 20 minut autem, jedná se pokaždé o dobrodružnou výpravu. Nikdo nikdy neví, kdy zrovna přilétnou kameny či něco jiného od jejich arabských sousedů. Členové tohoto sdružení pracují s dětmi z židovských osad a předávají jim své zkušenosti i pohled na svět. Návštěva Anatot byla nevšedním zážitkem, ukázkou každodenního života a reality v židovských osadách v autonomní palestinské oblasti.

Nemůžu opomenout návštěvu památníku Yad vashem – největšího muzea holocaustu na světě. Místa, kam se mi vůbec nechtělo, ale nakonec jsem ráda, že jsem ho viděla. Náš průvodce byl velmi zajímavá osobnost. Více než fakta či kruté obrázky nám vyprávěl příběhy. Příběhy lidí, jejichž fotky v muzeu visí, příběhy věcí, které jsou zde vystaveny. Zdůrazňoval roli mladých lidí, často vůdců mládežnických organizací v odboji, ale i v temném prostředí ghetta, kde se snažili dětem udělat svět tak hezký, jak jen to šlo. Nadav, náš průvodce, si přál, abychom místo neopouštěli plni smutku a hořkosti nad lidskou zlobou, krutostí a malostí, ale povzbuze-

ni, potěšení a ohromení lidskou statečností, silou a dobrotou. A to se mu podařilo. Nikdy bych nevěřila, a doteď tomu nemůžu uvěřit, že jsme syrové betonové muzeum opouštěli plni chuti do života, radosti a odhodlání udělat svět lepší.

Pevnost Masada je symbolem izraelské svobody a nezávislosti. Během čtyřicetiminutového vyčerpávajícího výstupu jsme se dostali do úctyhodných 33 m. n. m. a překonali více než 350 m převýšení. Masada se totiž vypíná na dohled Mrtvého moře, které je nejnižším místem na zemi. Mrtvé moře pak bylo pro ty z nás s drobnými puchýři či oděrkami pěkně palčivou zkušeností. Nicméně možnost spánku, svíčky či jiných skopičin, v normální vodě neproveditelných, všechna negativa převážila, teda aspoň na chvíli...

Domů jsem odjížděla plná zážitků, podnětů k přemýšlení, o něco více znalá izraelské historie i současnosti. Plná inspirace pro činnosti v organizacích. Děkuju ČRD a CYMI za krásné dva týdny!

Tereza Chmelová

foto: autorka

PS: Možná na červencové woodcrafterské táboření na Kosí potok přijede skupinka izraelských skautů. Uvidíme...)

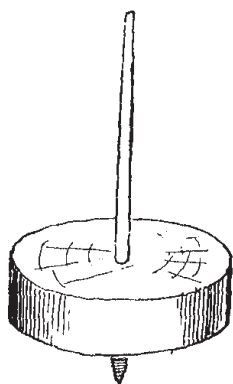
Utíkej, Káčo!

aneb vlček po Lakotsku

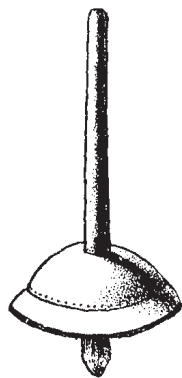
Vše se pohybuje v kruhu, a tak to nebude příliš dlouho trvat a nadejde čas, kdy obr Waziya opět vyše své větrné posly, aby spoutali kaluže, tuňky a jezírka ledovým příkrovem. A zeptá se nás, co jsme dělali v létě. A my můžeme třeba hrdě odpovědět, že jsme si vyrobili vlčka a jsme připraveni si s ním hrát.

Pro mnoho generací našich předků byla hra s káčou neboli vlčkem spolu se cvrnkáním hliněných kulíček chlapeckým symbolem jara. Ještě můj otec, kterému je letos 76 let, si vzpomíná, že káču s klučky běžně „mrskal“. Já už ne. Káča se z dětských plácků plných křiku a smíchu postupně vytratila do ztichlých depozitářů folkloristických muzeí a nostalgie Ladových obrázků.

Moje žena – jako malá holka – se jí bavívala s kamarádkami. Rozřízly dřevěnou špulku na nitě napůl, dutým středem prostrčily tužku odpovídajícího průměru, zaostřily ji a šlo se na věc.

Dřevěný kotouč o průměru cca 7,5 cm, dřevěný dříví dlouhý cca 15 cm. Cimšjanové (Tsimshian), Hazelton, British Columbia. Field Columbian Museum. Zdroj: Dr. George A. Dorsey.

Dřevěný kotouč i dříví. Délka cca 6,3 cm. Inuité (Central Eskimo), průliv Cumberland, Baffinova země, Franklin. American Museum of Natural History. Zdroj: Capt. James S. Mutch.

Pravidla byla na tehdejším moravském Valašsku stejná jako u původních obyvatel Severní Ameriky; roztočit vlčka za dříví (nejlépe mezi dlaněmi, jako to dělávali západní Inuité) a čekat, komu se bude točit nejdéle. Ten se pak stal vítězem. Pravda, v druhé polovině dvacátého století existovaly i jiné ideálně rovné plochy, než byl led.

Hra s tímto typem káči je nejen panamerická (ve smyslu native nations severní části kontinentu), ale zřejmě i celosvětová. Indiáni ani Eskymáci neznali špulky na nitě. Variabilita jejich káč byla tudíž půvabně rozmanitá...

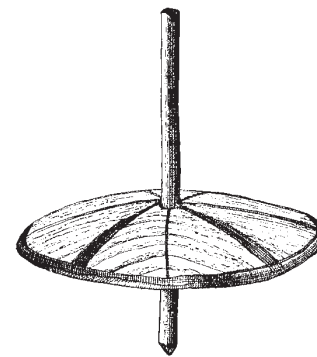
Američtí etnografové 19. století se shodují v názoru, že káča patřila k nejrozšířenějším a nejoblíbenějším hračkám indiánských dětí. Na základě archeologických nálezů v předkolumbovských peruánských lokalitách tvrdí, že káča zdomácněla v Novém světě dávno před příchodem bílých.

Jistě nejen mého otce by potěšilo, kdyby se káča vrátila zpět do dětských her. A protože Matka Země je jen jedna a všichni jsme si příbuzní, proč by první vlašťovka její revitalizace nemohla přiletět ze severoamerických prérií a uhnízdit se na našich tábořeniích? Dovolil jsem si na její uvítání připravit malý návod.

Káču

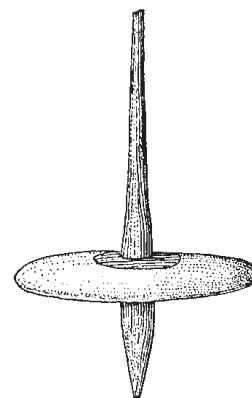
si vyrobíme nejlépe z tvrdého syrového dřeva. Lakotové používali nejčastěji jasan nebo jalovec. Členové „bizoní ligy“ mohou pro tuto příležitost uříznout špičku svým bizoním rohům. Popsány jsou i káči z kamene, ba dokonce i káči catlinitové (Dorsey). Ty bych však s čistým svědomím nebyl schopen doporučit ani těm největším mystikům z našich řad.

Lepší bude nechat se inspirovat třeba káčami ze sbírky pana Louise L. Meekera, jež můžete

Borovicový dříví o délce cca 13 cm. Kotouč z dřeva spruce (Douglasova jedle, tsuga kanadská, smrk ?) o průměru 11,7 cm, zdobený černě. Západní Inuité (Western Eskimo), Point Barrow, Aljaška. United States National Museum. Zdroj: Lieut. P. H. Ray (1882). Tato káča se nazývá kaipsa.

vidět na obrázku. (Anebo ve *Free Museum of Science and Art* při University of Pennsylvania.) Pocházejí od Oglalů z rezervace Pine Ridge. Jsou dřevěné a jen hrubě opracované. Na délku měří asi 7,5 cm. Průměr jejich horní části činí necelých 5 cm.

Kotouč z mrožího klu, na okraji zúžený. Průměr má cca 6,3 cm. Dříví je dlouhý cca 10,2 cm. Kotouč je ke dříví utěsněn dřevěnou zátkou. Západní Inuité (Western Eskimo), mys Prince of Wales, Aljaška. United States National Museum. Zdroj: Edward William Nelson. Tento vlček se nazývá uiwuk.

Dvě z nich jsou barevné. Horní plošku mají žlutou s červeným středem. Vrchní neopracovaná část je pomalována modře. Dolní část káči je seřezána do špičky jako kolík. Je žlutá s červeně obarvenými hranami. Třetí káča je nebarvená.

Dorsey uvádí, že k vrcholu některých vlčků byly připevněny prameny vlasů, skalpové kadeře.

Bičík

z Meekery kolekce je prut dlouhý asi 43 cm. K jeho slabšímu konci je šlachou přivázán kus vydělané kůže, který je rozříznut tak, že tvoří tři samostatné proužky.

Hrací plocha

by měla být tvrdá a rovná, bez překážek. Na takto připraveném „plácku“ pak vyznačíme čtverec o straně zhruba pětistop (150 cm).

Pravidla:

Každý hráč roztočí bičíkem svojí káču vně označeného čtverce a snaží se jí dostat na hrací plochu a udržet ji tam co možná nejdéle. Když mu vlček upadne a zastaví se nebo když „vyběhne“ z čtverce, pokouší se na jeho místo vtlačit ostatní hráči. Boj o příhodnou pozici bývá často tvrdý.

Vyhrává ten, kdo opanuje čtverec na nejdelší dobu.

Poznámka pro lakotofily: nebudeme říkat, že honíme káču, ale že hrajeme čan, wačikh^y iyapi (Buechel), čan, wakh^y iyapi (Meeker) nebo čan, kawačipi (Dorsey).

n, – nosové n
h^y – hrdelní h

Poznámka meteorologická: při nepříznivém počasí je možné hrát i na ledu či umrzlém sněhu. Ale- spoň Lakotové to také tak dělali.

Gros Ventres

Doporučená literatura:

DORSEY, J. OWEN: *Games of Teton Dakota Children*. The American Anthropologist, 1891.

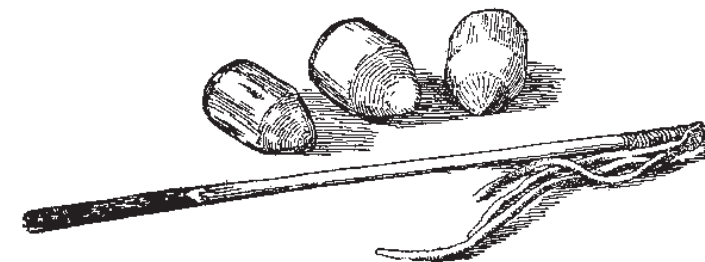
CULIN, Stewart: *Games of the North American Indians*, Dover Publications, Inc., N. Y. C., 1975.

MEEKER, Louis L.: *Ogalala Games*. Bulletin of the Free Museum of Science and Art, Philadelphia, 1901.

WALKER, J. R.: *Sioux Games*. Journal of American Folk-Lore, 1906.

Podle *Games of the North American Indians*, Dover Publications, Inc., N. Y. C., 1975. Autorem je Stewart CULIN.

Petr Majer – Velký malý muž

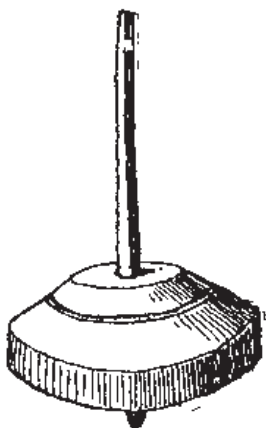
Káču, tak jak ji hráli severoameričtí indiáni, jsme si měli možnost vyzkoušet minulou zimu v rámci Šumperského diskuzního kroužku (každoroční akce, kde zájemci o kulturu severoamerických indiánů neúnavně celý víkend diskutují o předem zveřejněném tématu, součástí jsou i připravené prezentace účastníků na dané téma). Jako hrací plocha nám posloužila zamrzlá vodní plocha nedaleko Šumperka a fungovala bezvadně. Je to hra pohybu, a tak při roztáčení káči na ledě nebyla nou-

ze o úsměvné pády. Principem je káču „vyšvihávat“ tak dlouho, aby se udržela v rotační poloze točit co nejdéle. K tomu slouží silnější dřevěná hůlka, která má na svém konci uvázané dva delší kožené řemínky, kterými se káča omotá a švihnutím roztočí. Hra je to zábavná (hráli jsme ji sami dospělí a vydrželo nám to opravdu dlouho...), chvílemi i adrenalinová a všem, kdo se na ni chystají, ji vřele doporučuji.

Milan Mráz – Čikala

káča kmene Cheyenne

Kotouč z klu o průměru cca 7,6 cm. Hrana kotouče je namalována červenou barvou. Dřevěný dřík o délce cca 7,7 cm. Západní Inuité (Western Eskimo), průliv Kotzebue, Aljaška. United States Museum. Zdroj: Lieut. George M. Stoney.

bičky ke káče

- 3E1 Drobné ind. předměty
- 3AA1 Vyřezávání her a hraček
- 4L1 Hry ve kmeni

Kratochvilné vystřihovánky

Doufám, že mě nikdo nenařkne z reklamy, kterou teď udělám manželům Vránovým, autorům kratochvilných vystřihovánek. Možná už jste se s těmito ozdobami setkali. Někdy je vídám na oknech škol a školek a spousta lidí mi říká, že by na ně neměli trpělivost. Přitom je prokazatelně zvládají i děti ve věku 9 let.

Jak vznikly?

Komu připomínají vystřihovánky jakousi papírovou krajku, ten se skutečně nemýlí. Původně měla paní Vránová, autorka vystřihovánek, opravdu v úmyslu upalíčkovat do oken krajky jako oslavu narození miminka. Na krajky už z časových důvodů nedošlo, ale místo nich vznikly vystřihovánky. Zprvu se podobaly krajkovým předlohám – podvinkům, ale časem získaly svou originální podobu.

Se svými vystřihovánkami a kalendáři navštěvují manželé Vránovi nejrůznější jarmarky a výstavy. Například na krajkářských trzích v Praze je poznáte podle obrovského chumlu obdivovatelů, přes který není na exponáty a zboží ani vidět.

Kde je možné si opatřit předlohy?

Komu se nepodaří navštívit ty správné jarmarky nebo skanzeny, může si vše potřebné objednat na stránkách <http://www.vranovi.cz/>, kde najde i podrobné návody a různé vychytávky.

Co budeme potřebovat

- *Nůžky na manikúru* V drogerii jsou označeny jako nůžky na nehtovou kůžičku, ale k původnímu účelu je vůbec používat nemusíte.
- *Silnější špendlík* který nám pomůže v přesné práci.
- Trpělivost, hrnek čaje, rozhlasovou pohádku, vánoční cukroví... (ale to už jen doporučuji).

Postup práce

Vločka Vystřihovánku přehne podle přerušované čáry. Naším úkolem je vystříhat všechna políčka označená křížkem.

Špendlíkem si naděláme dírky vždy v „rozích“ okřížkovaných políček. Do příslušné dírky pak snadno nasadíme ostrou špičku nůžek.

Při vystřihování začínáme nejmenšími políčky a zároveň postupujeme od okrajů ke středu vystřihovánky.

Samotný obrys vločky vystřihneme až jako poslední.

Kapřík Možná, že je tohle vystřihování opravdu zkouška nervů. Snad Vám pomůže malé doporučení:

Nemyslete na to, kdy už bude vystřihovánka hotová. Užívejte si proces.

Čas plyne a my se zabýváme něčím tak dokonale neužitečným, že je to až dojemné.

Veselé chvíle u vystřihování Vám přeje

Iva Jurkovičová – Olowanteča

Papírový betlém

O Vánocích oslavujeme narození Ježíška, a tím hlavně to, že děti jsou to nejvíc, co máme, a že potřebujeme, aby se rodily, aby lidstvo nevymřelo. A je jedno, jestli jsou černé, bílé, žluté nebo rudé.

Betlém podlepte čtvrtkou, nebo ho okopírujte na pevný papír. Velikost formátu je A4. Vybarvěte ho pastelkami nebo vodov-

kami. Zesílené linie vystřihněte, nebo vyřízněte nožičkem na papír. Tam, kde jsou přerušované čáry, papír ohněte a vytvarujte plasticky vystupující části. Při tom vám pomůže fotografie hotového betlému. Celou skládku je vhodné zpevnit přilepením na karton, nebo čtvrtku. Hezkou náladu při vánočním tvoření!

Pavlaína Opatrná

Colterův běh o život

Při četbě dobrodružné literatury se snad každý setkal s příběhem, který je mezi autory těchto románů, počínaje Karlem Mayem, velmi oblíbený. Bělošský zajatec dostane od indiánů na vybranou – buď mučednický kůl, nebo běh o život.

Kupodivu mají tyto románové příběhy reálný základ ve skutečné události, která vešla do dějin amerického západu. Odehrála se v roce 1809 a nahý muž běžící pustinou, pronásledovaný mladými bojovníky kmene Černonožců se jmenoval John Colter – traper a cestovatel, který jako první běloch stanul na území současného Yellowstonekého národního parku.

John Colter se narodil v roce 1774 ve Virginii v okrese Augusta. Když mu bylo šest let, jeho rodina se přestěhovala do Kentucky, která v té době byla válečnou zónou. Její původní obyvatelé, indiáni z kmene Šavanů (Shawnee), nehodlali nikomu dát svoji Zemi zeleného rákosí (Irokézky Kenta-ke nebo Huronsky Kentakekova) zadarmo. Coby mladý muž bojoval John Colter pod Simonem Kentonem. Pokud je vám tohle jméno povědomé, jistě jste četli román Tekumseh od Fritze Steubena, kde je Simon Kenton vedle Daniela Boona a Tekumseha jednou z nejvýraznějších postav.

V roce 1803 se Colter setkává s Meriwetherem Lewisem a Williamem Clarkem, kteří ho najímají do své slavné expedice, jež svými objevy změnila vývoj USA.

Rok předtím totiž mladé Spojené státy koupily od Napoleona za deset milionů dolarů území francouzské Louisiany. Byla to největší developerská koupě v historii světa. Jednalo se totiž o území velikosti dnešní Evropské unie. A nastal problém, nikdo v USA nevěděl, co vlastně bylo koupeno, a expedice Lewis a Clarka měla na tuto otázku odpovědět. Trvala dva a půl roku (v expedici

byla i indiánka z kmene Šošonů – známá Sacagaweya) a dopadla velmi úspěšně. Bylo prozkoumáno obrovské území od Saint Louis až po pobřeží Tichého oceánu a expedice urazila tam i zpět neuvěřitelných 8 000 mil (12 000 km).

John Colter těsně před koncem cesty výpravu opustil (řádně rozvázal pracovní poměr) a společně s dvěma trapery, kteří expedici potkali, se vydal zpět na západ lovit bobry mezi Vraní indiány k ústí řeky Yellowstone. Zní to jako maličkost, ale šlo o stále obrovské území hor, které bylo na mapě značené bílou barvou. Po nějaké době se se svými novými partáky na něčem nedohodl, vydal si kánoi a sám plul do civilizace po proudu Missouri víc jak 1500 mil (2250 km), aby potkal výpravu, kterou organizoval Manuel Lisa, jeden ze strůjců kožešinového obchodu. Slovo dalo slovo a Lisa zvětšil výpravu o profesionála na slovo vzatého a John Colter se vrátil zpět na západ. Civilizace opět musela počkat a čekala dlouho.

Práce pod Manuelem Lisou nebyla žádný med, sotva chlapi postavili tvrz a výprava se zásobila na zimu ulovenou zvěří, byl Colter pověřen speciálním úkolem. Měl oznámit všem okolním indiánským kmenům zprávu, kde je obchodní stanice bílého muže se spoustou užitečných věcí, které lze získat výměnou za kožešiny. Byl listopad, v horách byla spousta sněhu, ale Colter si vzal bágl s jídlem, vzorky nabízeného zboží, sněžnice a jako by se nechumelilo, vyrazil na cestu. Do pevnosti se vrátil až koncem března, kdy pěšky v zimních horách ušel kolem 500 mil (800 km). Všichni indiáni

v kraji věděli, kam mají na jaře zamířit. A Colter zase věděl o kraji to, co potřeboval. Dnes se tento kraj nazývá Yellowstonekým parkem, který je znám nejenom svou divokou přírodou, ale i gejzíry. O těch John Colter svým kamarádům vyprávěl, sklídl však pouze posměch, v lepším případě politování nad jeho duševním stavem z důvodu tělesné vyčerpanosti. Poté, co se ho všichni se smíchem ptali, jestli viděl i čerty, raději o této části svého putování mlčel, ale pověst mezi lidmi o Colterově vyprávění přetrvávala, a když o mnoho let později přišel čas na pojmenování tohoto místa, dal mu historik Hiram M. Chittenden název Colterovo peklo. Dnešní turisté posílají z Yellowstone pohlednice z nápisem Colter's Hell.

Když se Colter oklepal se zimního vandru, byl Lisou pověřen, aby navázal kontakt s kmenem Černonožců. Rovnou si mohl dát do kapsy vyplněnou žádost na cestu do nebe ke svému Stvořiteli, pouze s volným místem pro napsání data odchodu. Černonožci měli totiž svoji pověst a zůstali jí věrní i v případě Coltera, který se výjimečně nespolehl najednou na svoje síly a připojil se k početné lovecké výpravě přátelských Vraních indiánů.

Marně.

Cestou došlo k obrovské bitvě. Několik set Černonožců napadlo skupinu, s níž Colter cestoval. Výsledkem bylo kolem stovky mrtvých a stejného počtu raněných. Colter byl hned na začátku boje zasažen do nohy, odplazil se do roští a zahájil přesnou palbu

na útočníky. Ti, zahrnutí kolektivním úsilím k útupu, si moc dobře všimli, že mezi jejich protivníky byl i běloch, a mělo to velmi špatné následky pro mnoho desítek dalších traperů. Černonožci se stali v následujících letech vyhlášenými zabijáky bílých mužů, jako by jim jejich dosavadní pověst nestačila.

Po návratu do pevnosti se Colter domluvil se svým kamarádem z výpravy Lewis a Clarka Johnem Pottsem, že vyrazí lovit bobry sami. Pasti kladli jen v noci a přes den byli ukrytí, přesto je Černonožci objevili. A jako na potvoru se jednalo o celou migrující vesnici o počtu asi pěti set indiánů. Z Coltera strhali veškeré šaty a Bottse postřelili do boku. Ten v obraně uchoopil pušku a zastřelil indiána, který mu zranění způsobil. Během chvilky byl rozrušenými příbuznými mrtvého roztrhán a Colterovi házeli kusy jeho vnitřností do obličje. V okamžiku, kdy se loučil se životem, k němu přistoupil jeden z náčelníků a zeptal se ho, jestli umí běhat. Přestože patřil mezi rychlé běžce, tak pohotově zalhal, že ne a náčelník ho vyvedl na planinu a ukázal mu směr běhu. Za ním už mladí válečníci s oštěpy nedočkavě čekali na náčelníkovu znamení k honu, který vešel do americké historie pod názvem Colterův běh (Colter's Run).

Colter vyběhl směrem k dnešní Jeffersonově řece vzdálené asi šest mil (skoro 10 km). Trny drobných kaktusů mu rozdíraly bosé nohy, ale dobrým dopingem mu byl neustálý jekot ozývající se za jeho zády. Zhruba v polovině běhu k řece se mu spustila krev z nosu, začal cítit bolest v plících

a v boku. O další dvě míle dál a jen necelou míli před řekou se odvážil ohlédnout, aby zjistil, že většinu pronásledovatelů nechal daleko za sebou.

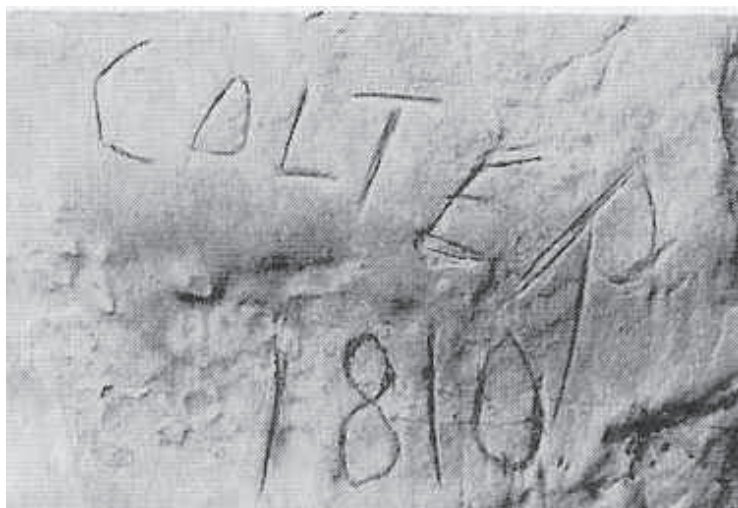
Až na jednoho vytrvalce.

K smrti vyčerpán se zastavil a zakřičel na něj, ať ho nechá jít, ale to asi nebyl ten správný argument. Indián doběhl ke Colterovi a chystal se mu vrazit do hrudi oštěp, když tu klopýtl a upadl. Colter oštěp zachytil a vyrval z útočnickových rukou a ostrý konec bodl do těla jeho původního majitele. Potom mu sebral přikrývku, kterou měl omotanou kolem pasu a pokračoval v běhu dál. Chut a morál k rychlému běhu mu dodávalo zuřivé ječení ostatních indiánů, kteří zatím našli mrtvé tělo svého spolubojovníka.

Colter doběhl k řece a uschoval se pod hromadou naplavených kmenů. Celý zbytek dne pronásledovatelé tuto hromadu prohledávali, ale z Coltera koukal nad hladinou řeky jen nos a i ten byl dobře ukrytý. Za tmy opatrně vyplaval ze své skrýše a pokračoval dál po proudu řeky. Od tvrze byl vzdálen skoro 200 mil (300 km) divočinou a byl až na pokrývku nahý, bez bot, zbraní i jídla. Po jedenácti dnech strastiplného putování zabušil na vrata tvrze.

Když se z tohoto zážitku vzpamatoval, nenapadlo ho nic lepšího, než se sám zpátky vrátit k Jeffersonově řece pro pasty, které tam musel zanechat. Poté, co byl nočním střelcem málem zabit, když seděl u ohně, se pomalu smířil s tím, že ty pasty za to nestojí, a vydal se zpět. Ale ne do civiliza-

John Colter se zvěčnil do jedné ze skal.

ce, ve které nebyl již šest let. Zimu přečkal v pevnosti a na jaře vedl skupinu osmnácti traperů na lov bobrů k své oblíbené Jeffersonově řece.

Černonožci už čekali.

V půlce dubna zaútočili ve chvíli, kdy byli trapeři rozděleni na dvě části. Z té, na kterou zaútočili, se zachránili jen dva muži, což byla příslovečná poslední kapka do Colterova poháru trpělivosti a on se konečně rozhodl k návratu do civilizace.

V Saint Louis dostal zpětně svůj žold z výpravy Lewise a Clarka, jehož součástí byl i nárok na půdu. Ten prodal a usadil se na volné půdě u řeky Missouri, nedaleko osady Charette. Asi dospěl k názoru, že to s tou civilizací zase nebude příliš přehánět. V této osadě žil i legendární zálesák Daniel Boone, a tak si oba pánové měli za dlouhých večerů jistě o čem vyprávět.

Jako majitel farmy se zajištěnou existencí si v brzké době našel

ženu, se kterou se oženil začátkem roku 1811. Pár měsíců po svatbě se ho sice pokusili zlánařit do nové výpravy směřující do hor, ale s těžkým srdcem odmítl, protože nechtěl opustit svoji ženu a povinnosti farmáře.

Měl to udělat.

O rok později, tedy v roce 1812, umírá. Ne na střelu z pušky, či šípu nebo ránu tomahawkem, ale na „obyčejnou“ žloutenku.

Je mu třicet osm let.

Michael Antony – Tony

Ilustrace: Tom Zvědělík

prameny:

wikipedia.org
lewisandclarkkentucky.org
suite101.com

Jiří ČERNÍK: *Divoký západ III.*

Bernard DE VOTO: *Za širokou Missouri*

2W3 Cestovatelé a objevitelé
3CC10 Vyprávění příběhu
M Besedník

Changleska Thozi

nový kmen v Lize lesní moudrosti – Jak to vidíme

Řada zřetěžených pohnutek z minulosti i nedávné současnosti přivedla náš kmen Changleska Thozi požádat o členství v Lize lesní moudrosti. Zkusím popsat, jak jsme se při vstupu do Ligy cítili a jak jsme prožili několik společných akcí.

Nejdůležitější pohnutkou k cestě do Ligy bylo potkávat lidi na stejné vlně. Setkávání s lidmi v Lize lesní moudrosti probíhalo přívětivě, velice vstřícně a partnersky. Oceňovali jsme velkou trpělivost s námi, s dobou potřebnou na rozkoukání se, s dodržováním termínů i s některými našimi požadavky a možnostmi. Naše přijetí do Ligy doprovázela vždy nabídka pomoci. Od náčelnictva, lidí z kanceláře či od garantů náčelnických zkoušek. Některé měsíce v roce máme my náčelníci v kmeni zaplněné práce, jiné máme volnější a můžeme v Lize víc fungovat. Bylo nám proto velice příjemné, že jsme se setkávali s pochopením. V počátku přístupu do Ligy jsem měla dojem, že budeme internetoví woodcraftéři, neboť se na nás sesypala větší várka mailů s nejrůznějšími informacemi, přístupovými hesly, dotazy a pokyny. Měla jsem trochu obavu, že si notebook budu muset vzít i do týpí... Ale naštěstí šlo jen o dokonalý informační servis LLM. Nápor běžné civilizace jsme jakžtakž zvládli a léto proběhlo na loukách i v lesích v klidu.

S Ligou nás již v minulosti spojovaly některé akce. Indi vedl kurzy první pomoci na náčelnických zkouškách, už několikrát jsme

okusili ples se skvělou atmosférou v Tuchlovicích. Rádi jsme přijali pozvání na setkání rodinných kmenů na jaře 2012, bylo velkým zážitkem pro naše děti. Letos jsme stihli zatím náčelnické zkoušky, víkend v Michalových Horách nám umožnil poznat nové lidi, jak z náčelnictva, tak z nováčků, kteří na tom jsou stejně jako my – začínají v Lize. Účastnili jsme se květnového TaMaLo a zkusili týden společného táboření na Kosáku. Tábor ocenili i naši mladší členové, našli nové kamarády, hitem léta se stalo ringo a velkým zážit-

kem byl samozřejmě sněm. Vnímali jsme jeho opravdovost, malebnost a harmonii.

Naše očekávání se splnilo – ligoové akce jsou příležitostí setkat se s lidmi, které s námi spojuje zájem a láska k přírodě, možnost si povídat a inspirovat se zkušenostmi ostatních woodcraftérů. Duch setkávání a spolupráce je nám sympatický. Doufáme, že k němu budeme moci přispět i my.

Ivana Šircová

náčelnice kmene Changleska Thozi

Woodcraft ve světě

Protože se blíží letní mezinárodní setkání 2014 na Kosím potoce, oslovili jsme se stejnou sérií otázek několik zajímavých lidí, kteří se ve světě věnují woodcraftu. Chceme vám už teď představit zajímavé lidi z různých koutů Zeměkoule, které v příštím srpnu budete mít možnost potkat tváří v tvář.

Lynden Bowen z Velké Británie

Z kterého kouta světa jste, jak je asi velká vaše woodcrafterská skupina (jde o spolek nadšenců, nebo nějakou registrovanou organizaci)?

Jsem z New Forest, což je jeden z novějších britských národních parků, který se nachází v hrabství Hampshire, v Jižní Anglii.

Naše woodcrafterská skupina se jmenuje Phoenix Lodge (lůžka Féničů). Jméno odkazuje k tomu, že jsme byli od narození členy OWC (Order of Woodcraft Chivalry = Řád lesního rytířstva), z nějž jsme na nějakou dobu odešli, abychom se opět vrátili. Jsem také členkou větší skupiny Golden Eagle Kin-

dred (Klan zlatého orla) a menší Bowen Kindred (Bowenovic rodinný klan). OWC je v Británii uznávanou woodcrafterskou organizací. V poslední době se uskutečnilo mnoho zajímavých setkání s lidmi, kteří píšou knihy o woodcraftu.

Jak se Vaše skupina/organizace dostala k woodcraftu?

Naše woodcrafterská historie je docela jednoduchá – začala se psát v roce 1916, a to díky mému pradědečkovi Ernestu Westlakeovi, který (jak praví rodinná tradice) byl kamarádem Ernesta Thompso- na Setona až do své smrti v roce 1922. Právě Ernest Westlake se svým synem Aubreyem, Golden Eaglem (Zlatým orlem), mým dědečkem, dali dohromady skupinu, kam patřili členové jeho rodiny a jejich přátelé. Protože Aubrey Westlake byl lékařem v Bermondsey, inspiroval vznik mnoha dalších skupin v Londýně. (Bermondsey je část jižního Londýna – pozn. Wičanhpi)

Ernest chtěl pro činnost svého Řádu lesního rytířstva najít dobrou základnu, a tak cestoval křížem krážem po Anglii, aby našel vyhovující krajinu. Našel ji roku 1919, 2 míle od místa, kde tehdy bydlel. Koupil ten zalesněný kou-

sek země, a tak se v létě roku 1920 mohlo konat první táboření v lesích Sandy Balls. Dnes je zde hlavní woodcrafterské prázdninové tábořiště pro rodiny z celé Británie.

Tábory se v Sandy Balls konaly do třicátých let, kdy došlo k rozdělení několika rodinných skupin. Aubrey Westlake se svou ženou

Marjorie, Apple Blossom (Jabloňovým kvítkem), se přestali angažovat v péči o tábořiště v Sandy Balls, aby se o třicet let později navrátili a pokračovali v činnosti OWC.

Co pro vás woodcraft znamená, co vám dává, jak vypadá vaše woodcrafterská činnost?

Woodcraft pro mě znamená rodinu, woodcrafterské dovednosti, výchovu. To jsou v podstatě hlavní principy, které používám už od sedmdesátých let v Sandy Balls. Dnes stále pracuji na tom, aby skupina, která má na starosti činnost a v níž se angažují, zahrnuje co největší množství výchovně vzdělávacích aktivit. Spousta našeho programu je koncipována pro rodiny, např. když vedu „lov brouků“, všechny děti se zúčastní, zatímco rodiče mohou odpočívat a být spolu. Také se teď hodně zaměřujeme na práci pro místní komunitu. Letos byli lidé ze Sandy Balls součástí skupiny, která se podílela na mapování výskytu volně žijících živočichů v katastru obce Godshill, v němž Sandy Balls leží.

Woodcraft je pro mě stále nabitý zážitkem a vzděláváním! Můj manžel Clive, Buffalo (Bizon) se mnou spolupracuje a učí ostatní woodcrafterským dovednostem – rozdělávání ohně, dřevorezbu, poznávání stromů a spousty dalších. Je vážně dobrý!

Máte zprávy o nějakých podobně zaměřených skupinách/organizacích ve vaší zemi?

Spolupracujete s nimi?

Něco málo vím o Woodcraft Folk, Forest Schools a Gryth Fyrd. O něco lepší informace má můj muž Clive. Občas se s některými lidmi z těchto skupin setkáváme.

Podle našich zpráv tyto organizace vědí o Mezinárodním woodcrafterském setkání 2014 v České republice a vždycky jsou zváni, když se mezinárodní setkání koná v Anglii.

Chystáte se přijet na mezinárodní táboření? Pokud ano, na co se nejvíc těšíte?

At si mě někdo zkusí zastavit! Strašně se těším na příští léto v České republice, moc vás, milé lidičky, chci znovu vidět! Těším se na všechny a všechno, co pro nás připravíte, hlavně na nová setkání a nová přátelství.

Posílám velikánské objetí a přeji hodně štěstí, ať už s tím textem uděláte cokoli...

S modrou oblohou!

Lynden (Ta, která rozdělává oheň)

Moc děkuji.

Kateřina Benešová – Wičanhpi

foto: archiv LLM

Oheň v Americe a jeho reprodukce

Část druhá

Hudson's-Bay strapdrill

Rád bych napsal něco o původních způsobech rozdělávání ohně v Severní a Jižní Americe. Nikdy jsem tam nebyl, abych viděl, jak to místní domorodci dělali. Proto mé články vychází pouze ze studia různých pramenů a z mých vlastních pokusů.

Z důvodů lepší čitelnosti článků budu místo slovního spojení způsob rozdělání ohně nebo metoda rozdělání ohně používat výraz *způsob* nebo *metoda*.

Tření dřev lukem

V současnosti je patrně nejznámější a nejpoužívanější způsob třením dřev, často označovaný jako bowdrill. Domnívám se, že tuto skutečnost možná ovlivnil

E. T. Seton a následně hnutí woodcrafterské a skautské. Asi nejstarší dochované třecí soupravy s lukem staré téměř 4000 let byly nalezeny v egyptských vykopávkách. To píšu jen pro zajímavost. Abych se držel tématu, tak se hned vrátím zpět do Ameriky.

V Jižní Americe jsem nenašel ani jednu zmínku o výskytu této metody. Její rozšíření v Severní Americe bylo patrně závislé na míst-

ním podnebí. Mezi eskymáky byla v minulosti běžně rozšířena, ale její užívání mezi indiány je většinou popisováno jako metoda, která se užívala jen mezi kmeny centrální a severní Kanady. Tento způsob v kmenech Cree a Salteaux popisuje A. Skinner¹:

„Ačkoliv v kmeni Salteaux zapálení ohně křesáním pazourku a pyritu nebylo neznámé, nejoblíbenější způsob byl tření dřev lukem (bowdrill). Bowdrill

je dosud používán některými starými muži, když jim dojdou zápalky. Souprava užívaná v tomto regionu se skládá ze tří částí: luk, nejčastěji z „cedru“, má těživu z kůže, ohňové prkénko a svidřík. Poslední dvě části jsou též z „cedru“. Díra v prkénku má být asi palec hluboká a dostatečně velká na špičku svidříku, kam má těsně přiléhat. Ohňové prkénko, které se užívalo na cesty, je dlouhé jen pár palců. Pokud je ale umístěno nastálo v domě, může být dlouhé i yard. Oheň je založen během pěti minut. K zapálení je použit březový troud a je umístěn v otvoru nebo kolem otvoru, do kterého svidřík zapadá. Když začne troud kouřit, přidává se rozdrcená březová kůra, aby se dosáhlo ohně“.

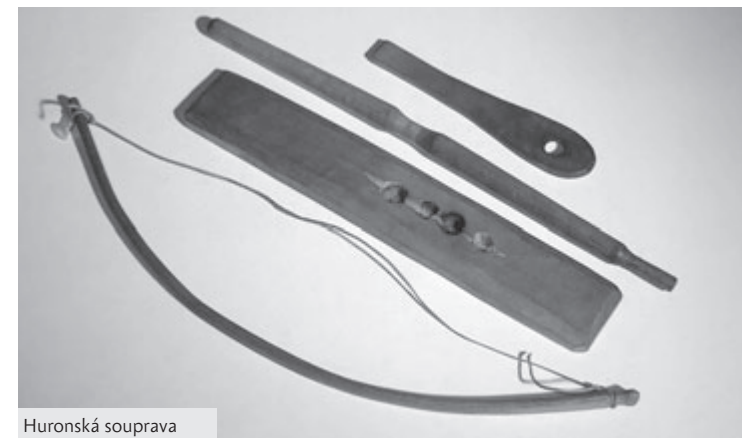
Jinak popisuje metodu bowdrill C. Wissler²: „... mezi eskymáky nacházíme svidřík otáčený řemenem nebo také silným lukem. Jediná další lokalita v Novém Světě, kde se tento způsob užívá je mezi severními Algonkiny“.

V další knize píše A. Skinner³ o kmenu Menomini: „Bowdrill se svidříkem z vyzrálého cedru a prkénko ze stejného materiálu, byly používány k rozdělávání ohně. Jako troud se užívala roztlučená cedrová kůra nebo v některých případech ztrouchnivělé dřevo...“

W. Hough⁴ píše o používání bowdrillu toto: „Zdá se být velkým omylem některých etnologů, že byl indiány obecně používán bowdrill... Severní indiáni v centrální a severní Kanadě luk užívali.... Je možná pravdou, že někteří Dakotové občas bowdrill používali, ale není správné tvrdit, že to bylo obvyklé nářadí pro celý kmen“.

Tření dřev lukem je z mnoha důvodů jistější a pohodlnější, než v prvním článku popsany handdrill. Možná je to důvod, proč byl častěji používán zejména domorodci v nejchladnějších oblastech kontinentu. Výjimkou je používání této metody u kmene Mescale-

ro^{5,6}. Na následujících obrázcích jsou zajímavé indiánské soupravy z American Museum of Natural History.

Huronská souprava

Ojibwajská souprava

prkénka z fošny ze staré lípy a vůbec nefungovala. Je možné použít i jiné dřevo (topol, vrba, smrk), vše závisí na osobních preferencích.

Doporučuji však vybírat velmi měkké dřevo. Woodcraftéři Bobr a Rys kdysi zhotovili zajímavou tabulku dřev, podle které lze vybrat vhodnou kombinaci.

Luk je zhotoven z pružného prutu lísky, svídy apod. Postačující je délka 50 cm, dobře se tak vejde třeba do toulce. Tulejka je nejlepší z nějakého měkkého kamenného oblázku (např. vápenec z horské říčky), který dobře padne do dlaně. Jamku pro svidřík je možno vyvrtat dřevěným vrtákem, jako to dělali naši předkové, nebo moderním způsobem slinutým karbidem. Její průměr odpovídá průměru svidříku, hloubka cca 1 cm. Pokud je tulejka dřevěná (je lehčí do batohu), pak nejlépe z tvrdého dřeva. Jamku je vhodné lehce namazat nějakým tukem.

Jak se soupravou zacházet? Svidřík je na horním konci mírně zaoblen, aby odpovídal tvaru jamky v tulejce, dolní konec je na začátku práce mírně špičatý. Ohňové prkénko položím na zem, špičkou

nože vyvrtám mělkou jamku, do které vložím špičku spodního konce svídku. Tento se později používáním zakulatí nebo zploští, a když je nutno začít novou jamku, je vhodné jej opět zašpičatit, aby s ní nevyskakoval. Prkénko je třeba upevnit k zemi zašlápnutím nebo zakleknutím. Svidřík omotáme jednou či dvakrát řemínkem luku a horní konec svídku upevním vložením do tulejky. Levou ruku, která ji drží, opřu o stehno nohy, která klečí na prkénku. Pravou rukou držím konec luku, leváci to mohou samozřejmě dělat opačně. Svidřík by měl být omotán tak, aby se nacházel na vnější straně řemínku. Musí být dostatečně napnutý, aby při rotaci svídku nedocházelo k prokluzu. Taháním luku vpřed a vzad dochází k přenosu síly na svídku, který se tak v jamce otáčí. Pokud dochází k prokluzu, napnu více řemínku převázáním na luku nebo jej napnu vložením několika prstů mezi řemínku a luk. Po jisté chvíli točení se začne z jamky kouřit a kolem svídku se vytváří hnědý prach ze dřeva. Přeruším práci a z boku prkénka vyříznu klínovitý zářez, aby horký prach padal na jedno místo, kde se nakonec vznítí. Špička zářezu by neměla zcela dosahovat prostředek jamky. Podložím zářez nějakým tenkým prkénkem či plátkem kůry a nasypu špetku suchého písku do jamky. Sestavím systém stejně, jako jsem již popsal, a začnu konečně pracovat na zapálení. Zhruba po minutě práce, když se již dávno z jamky opět kouří a v bočním zářezu se nahromadil dostatek dřevěného prachu, dojde k tomu, že se z boku hromádky hnědého prachu začne linout tenký proužek kouře. To došlo k vznícení prachu a je známkou toho, že

je vše tak, jak má být. Možná, že více než dlouhý popis ukáže lépe obrázek č. 3.

Někdy se mi stává, že ač je prachu i kouře dostatek, nedojde ke kýženému vznícení. Vyzkouším hrubost vytřeného prachu mezi prsty a je-li přibližně hrubší než krupičná mouka, musím méně tlačit na tulejku a rychleji tahat za luk. Je zde patrně nějaká závislost na měrném povrchu částic prachu, který se nevznítí, když je příliš hrubý. Dokázat to ale nemohu, moje domněnka vychází jen ze zkušenosti. Pokud tedy z hromádky prachu stoupá proužek dýmu, rozšířím objem žhavého uhlíku přísypáním rozdrčeného prachu ze ztělého dřeva (hnědá hniloba) a pokračuji na konečném rozfoukání ohně. Postup je stejný jako v první části, kde jsem popisoval práci s handdrillem.

Bowdrill, jak to dělám já

Pokusy s inuitským bowdrillem:

Zachovalo se velké množství zajímavých eskymáckých souprav (Inuité), které bych zde chtěl popsat a zamyslet se nad jejich pro-

vedením. Domnívám se totiž, že nejlepší způsob, jak zvládnout některou primitivní technologii, je prostě okopírovat původní předmět, který se již dobře osvědčil v minulosti.

Způsob třením dřev používaný v Arktidě i v Subarktidě (Inuité, Aleuti, Indiáni, dále budu mluvit jen o Inuitech) se dosti odlišuje od běžně používaného tření lukem. Tyto metody se používaly mezi Inuity ještě koncem 19. století.

Rozdíly jsou již v provedení soupravy a znalci⁴ odlišují podle způsobu provedení její původ:

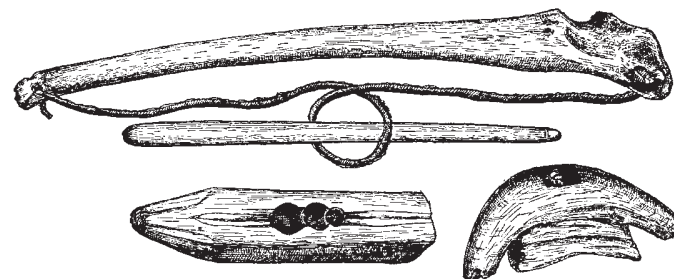
- Svidřík má normální podobu jako pro běžný bowdrill
- Tulejka je často tvarem upravena pro držení v zubech. Existují varianty tulejky pro držení předními zuby a také jednodušší, které jsou drženy stoličkami. Ně-

kdy je pro snížení tření vsazena kamenná vložka z mastku nebo mramoru⁴. Bývá opatřena otvorem na provlečení řemínku pro snížení pravděpodobnosti ztráty v hlubokém sněhu. Někdy je místo

tulejky použita kost (astragalus) z kotníku jelena nebo kosti z rybí páteře. Některé tulejky jsou provedeny pro držení druhou osobou.

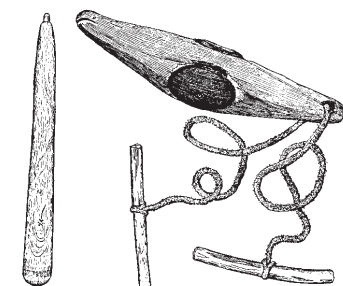
- Luk je většinou z kosti (žeb-

Ohňové prkénko se vyskytuje zhruba ve třech variantách. První má třecí jamky navazující na sebe svým okrajem nebo jsou spojeny středovým vrubem. Další

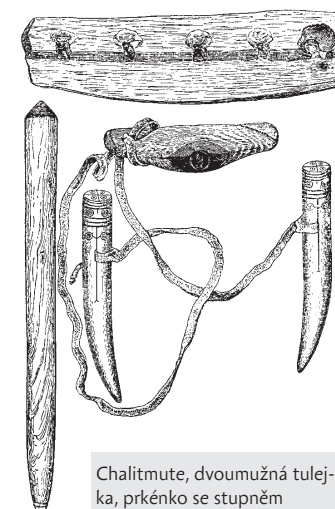
Anderson river, ústní tulejka, jamky vedle sebe

ro nebo tibie, tj. holenní kost), nepružný a s poměrně dlouhou tětvou z kůže. Bývá velmi často zdoben rytinami zpodobňujícími život vlastníka soupravy. Tření tětvy nepružného luku je zajištěno dvojím obtočením kolem svídku. Často však luk úplně schází a je nahrazen pouhým řemenem z kůže, opatřeným na koncích madly k držení. Se soupravou pak může pracovat jak jeden člověk, tak i dvojice. Pak se už nepoužívá výraz bowdrill, ale strapdrill.

Kassianamute, dvoumužná tulejka, jamky nesousedí

je s jamkami, které na sebe vůbec nenavazují a ani nejsou spojeny. Poslední varianta je s jamkami

Chalitmute, dvoumužná tulejka, prkénko se stupněm

s bočním zářezem, který však nevede až na spodní plochu prkénka. Boční zářez končí na pevném stupni, který tak vytváří podložku, na kterou je zachycován žhavý prach.

Provedení některých souprav je zřejmé z obrázků na této stránce.

Všechny jsou okopírované z literatury⁴.

Historické prameny, ve kterých lze nalézt další detailní informace o tom, jak Inuité zažehávali oheň bowdrillem, lze nalézt v literatuře 7–13. Abych překlady nezabral příliš místa, uvedu pro ilustraci jen jeden. Bessels⁷ píše: „Knot lampy je z mechu nebo suché kočičky polární vrby. Tyto slouží také jako troud k zachycení jiskry, vytvořené vzájemným třením dvou kamenů. Také široce rozšířený ohňový vrták se zde nachází. Vřeteno je upevněno mezi kostěným náustkem a trouchnivěm dřevem. Známým lukem je uvedeno do pohybu a tak dlouho otáčeno, až suché dřevo začne doutnat“.

Vyzkoušel jsem tři varianty inuitským stylem a zde je návod, kdyby to někdo chtěl vyzkoušet také.

Zprvu jsem vyzkoušel variantu, kdy jamky v prkénku na sebe vzájemně navazují. Svidřík, tulejka i luk jsou stejné jako u běžného bowdrillu. Jamky v prkénku jsou umístěny těsně vedle sebe, takže horký dřevěný prach vytvářený svídkem padá z třecí dírky do dírky sousední vytvořené předcházejícím třením. Pokud se vytvoří nová jamka tak, že její obvod nezasahuje do předchozí, musí se obě jamky spojit zářezem širokým asi 5 mm. Výhoda tohoto způsobu spočívá v tom, že žhavý uhlík vytvořený třením se nemusí zachytávat na žádnou podložku. Vyzkoušel jsem také tření do jamek vzájemně nenavazujících, ale kromě jednoho úspěšného pokusu se mi oheň rozdělat nezdařilo. Patrně je důležité vytvořit dostatečně vysoký val prachu kolem jamky, aby došlo k jeho vznícení, a to vyžaduje mnohem více námahy. Ve dvou osobách by to možná šlo lépe.

Další způsob, který jsem otestoval, je tření lukem s tulejkou drženou v zubech. I když jsem se obával, vše dopadlo dobře a to nemám zdaleka zuby tak zdravé jako Inuité v minulých dobách. Největším problémem bylo zhotovit poměrně pracnou ústní tulejku. Zvolil jsem lipové dřevo s mramorovým ložiskem pro špičku svidříku. Druh kamene je autentický⁴ ale častěji se asi používal černý maspek. Ohňové prkénko jsem zvolil stupňovité s bočními jamkami a svidřík klasického tvaru, oboje z lípy. Poněkud odlišný je luk, který by neměl být pružný a má delší tětivu z koženého řemene. Protože jsem neměl tulení ani jiné žebro, použil jsem obyčejný silnější prut. Při tření jsem tětivu obtočil dvakrát kolem svidříku a také jsem musel použít trochu odlišný způsob držení luku. Držím jej zboku, abych mohl mezi tětivu a luk vložit prsty a napnutím tak vytvořit dostatečné tření tětivy. Samotné zažehnutí jsem zkoušel vsedě, ohňové prkénko v levé dlani, kterou mám opřenou o levé koleno. Tro-

chu problematické je, že držení prkénka není zdaleka tak pevné jako při jeho obvyklém přišlápnutí k zemi. Horký dřevěný prach je tak mírně podélně roztroušen po liště prkénka. Přesto jsem zaznamenal několik úspěchů. Nevím, jestli je tření ohně vsedě autentické. Podle dobových fotografií, kde Inuité podobným způsobem vrtají, by to tak mohlo být (níže).

Nakonec jsem použil tulejku, svidřík a prkénko z předešlých

fotografie: E. S. Curtis

pokusů, jen místo luku jsem použil pouhý řemínek. Jednalo se tedy o tzv. strapdrill. Zapálení provádím vkleče, jedno koleno přitlačuje prkénko k zemi a tulejku držím v zubech. Svidřík je třikrát omotan řemínkem, který držím na obou koncích rukama. Důležité je zabránit tomu aby se závity řemínku při točení křížily, pak to není dosti plynulé a dochází k zastavování. Směr přitahování řemínku rukama je směrem vpřed a vzad (asi jako při boxování), lze však i do strany (zleva doprava). Každá ruka míří přitom logicky na opačnou stranu. Tato varianta byla také běžně prováděna dvěma osobami¹³, jako je to na obrázku pod nadpisem článku.

Další detaily zapálení ohně po způsobu Inuitů ještě čekají na vyzkoušení. Neskrývám svůj obdiv k lidem, kteří takto denně zažehali oheň, v mrazivých pustinách a s náradím, které si mohli zhotovit jen z materiálu poskytnutého mořským příbojem.

Pokračování v příštím čísle.

Albert Minář – Hrom

Seznam použitých pramenů:

- 1) SKINNER A., *Notes on the eastern Cree and northern Saulteaux*, s. 138, New York 1911
- 2) WISSLER C., *The American indian*, s. 127, New York 1917
- 3) SKINNER A., *Material culture of the Menomini*, s. 301, New York 1921
- 4) HOUGH W., *Fire making apparatus*, s. 548, 549, *American Anthropologist* 1890
- 5) MARTIN P. S., *The bow drill in north America*, *American Anthropologist* 1934
- 6) OPLER M. E., *Mescalero bow drill*, *American Anthropologist*. 1935
- 7) BESSELS E., *Die amerikanische Nordpol-Expedition*, s. 358, Leipzig 1879
- 8) BOAS F., *Central Eskimo*, s. 409, Report of Smithsonian institution 1884
- 9) HAWKES E. W., *The Labrador Eskimo*, s. 97, Ottawa 1916
- 10) MURDOCH J., *Ethnological results of the Point Barrow expedition*, s. 289, Washington 1892
- 11) NELSON E. W., *The Eskimo about Bering strait*, s. 75, Washington 1900
- 12) VANSTONE J. W., *The Nordenskjöld collection of Eskimo material culture...* s. 14, 1990
- 13) ELLIS H., *A voyage to Hudson's-Bay*, s. 234, London 1748

3R2 Oheň třením dřev
M Mistr ohně

Tuto část můžete po čárkované čáře odštípnout a začít si skládat kartotéku plnou dobrých receptů a písniček. Uvažte si něco dobrého a přitom si krásně zapívejte.

Jedééééém s medééééém

V zimním období máme chuť na sladké víc než kdy jindy. Krom toho na nás skáčou bakterie a viry víc než jindy. Takže je na čase spojit léčení a mlsání. Pojdme na to co nejefektivněji:

Med je pro svou biologickou hodnotu důležitou složkou potravy nejen dětí, ale i dospělých.

- Med by se neměl nikdy zahřívát nad 45°C, ztratí tak cenné látky. Pozor tedy při slazení teplého čaje nebo mléka medem!
- Med má rád sucho, chladno a temno. Nádobu pečlivě uzavřete, aby obsah nepřijal vlhkost a pachy.

Medové mléko

Medové mléko je v mnoha rodinách oblíbeným domácím prostředkem pro léčení zaníceného krku, ale často se nesprávně připravuje.

Proti bakteriím totiž může med bojovat, jen když není zahřátý nad 40°C. Teplota vyšší než 40°C ničí všechny inhibitory – účinné látky potlačující bakterie.

Čaj s medem

Také při přípravě čaje s medem musíme respektovat předchozí radu a nesladit medem čaj teplejší než 40°C. Zde je recept na čaj, který představuje spolehlivou těžkooděnou armádu proti nachlazení:

- 40g celých šípků (se zrníčky)
- 20g květu heřmánku
- 20g listů meduňky
- 20g lipového květu

Dvě čajové lžičky směsi přelijeme ¼ l horké vody a necháme 15 – 20 min pod pokličkou ustát. Teprve potom přidáme podle chuti 1 – 2 lžičky medu. Hned, vlažné, pijeme.

Vitamínová bomba

Míchaný nápoj z heřmánku, čerstvé šťávy z jižního ovoce a medu posílí obranné schopnosti našeho těla při všech zimních stonáních. Můžeme ho pít nejen, když už jsme nastydlí, ale i jako prevenci.

- 100-150g medu
- 2 vrchovaté polévkové lžičce heřmánku
- 1 citrón
- 1 grapefruit nebo pomeranč

Do litru horké, nikoli však vařící vody nasypeme 2 lžičce heřmánku a necháme 10 minut ustát. Scedíme, přidáme šťávu z citrónu, grepu a osladíme medem. Komu se zdá grapefruit příliš kyselý, může ho nahradit pomerančem, který navíc obsahuje i více vitamínu C.

Citronová šťáva s medem

Do ¼ l teplé vody zamícháme šťávu z jednoho citrónu. Osladíme dvěma čajovými lžičkami medu. Směs pomalu pijeme po doušcích.

Recept na dlouhověkost (známý více než 200 let)

Nerozčiluj se, pij mléko s medem, pěstuj divadlo, gymnastiku a dožiješ se klidného vysokého věku.

Zpracovala Kateřina Benešová – Wičanhpi

4A1 Bylinkové čaje

Vracaja sa dom

Text: Josef Kainar, Hudba: Vlasta Redl

C D
Vracaja sa dom
G C G
od Betléma do Vsetína
D G
nésl jsem se jak ta laňka
C A
nésl jsem se jak ta laňka
F G C
potrefená
F G C G
A že bylo v tom Betlémě živo velice
C F C G C
voněl jsem jak malý Jánek od slivovice

Vracaja sa dom
znavený a šťastný velmi
tož sem sebú od radosti
od veľkej Božskej milosti
praštil k zemi

Ležím přemítám
najednú je u mňa žena
a nevěří že sa vracám
a nevěří že sa vracám
od Betléma

A že bylo v tom Betlémě živo velice
a že nás tam Josef nutil do slivovice

Ja ženy ženy
nic na Betlém nevěřijú
a když dojdú na pútnička
a když dojdú na pútnička
hned ho zbijú

Tož byl u nás na Štědrý den Betlém hotový
eště dneska nedoslýchám na obě nohy

Touto písní si připomeňme, že k vánočním výpravám do přírody patří především termoska čaje.
Veselé zpívání a putování přeje

Iva Jurkovičová – Olowanteča

Jak třínohý králík přemohl Slunce

(Přesný původ tohoto příběhu není známý. Ella Clarková v roce 1966 příběh převyprávěla a udávala, že pochází od kmenů obývajících okolí Skalistých hor)

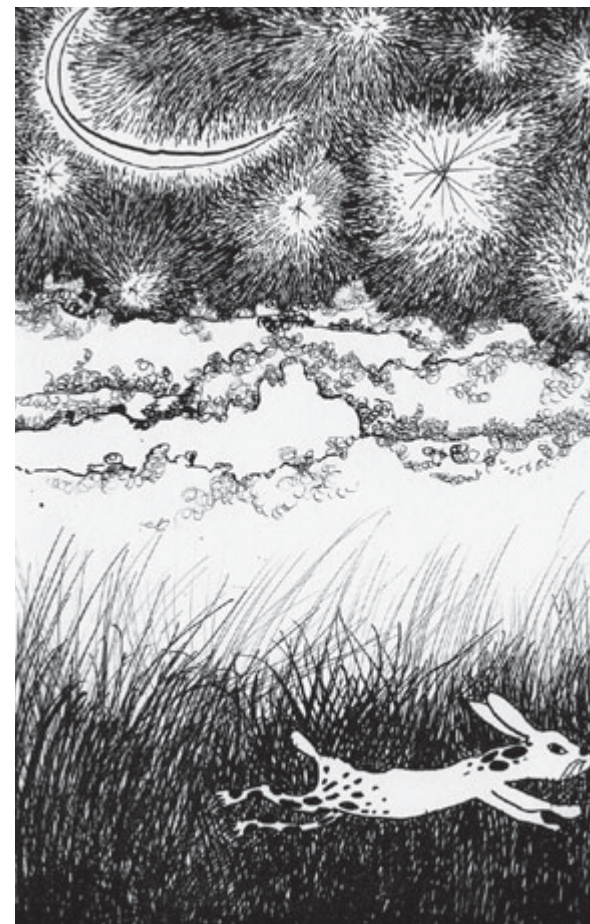
Před dávnými a dávnými časy žil na zemi králík, který měl jen tři nohy. Tak si vyrobil dřevěnou, čtvrtou nohu, aby se mohl pohybovat rychleji.

V těch dobách Slunce spalovalo zemi svým žárem. Jednoho dne si králík řekl: „Vydám se za Sluncem, abych zjistil, co se děje.“ Jak tak hopkal a přibližoval se k sluníčku, krajina byla čím dál vyprahlejší a teplo nesnesitelnější.

„Jediná věc na světě, která nehoří, je kaktus,“ pomyslel si králík. Proto nasbíral kaktusy, postavil si z nich přístřešek a v něm přebýval přes den. V noci cestoval.

Když dorazil na východ, vstal brzičko ráno a utíkal na místo, kde se mělo Slunce objevit. Uviděl, že země se vaří a že tedy Slunce vyjde každou chvilku. Zastavil se, posadil a připravil si luk a šípy.

Když bylo Slunce zhruba na půli své cesty na povrch země, králík vystřelil. Prvním šípem zasáhl srdce a Slunce zemřelo. Poté náš malý hrdina poklekl k tělu mrtvého velikána a nařikal: „Z bělma tvých očí se stanou oblaky.“ A tak se také stalo.

„Ze zbylé tmavé části tvých očí se stane nebe.“ A tak vzniklo nebe.

„Tvé ledviny se promění ve hvězdy a játra v měsíc. Tvé srdce dá vzniknout tmě.“

Králík řekl Slunci: „Už nebudeš svým žárem sužovat zemi. Od nynějška budeš velkou hvězdou.“

A tak slunce dnes není tak horké. Od těch dob mají králíci hnědé tečky za ušima a na nohách. Jejich kožíšek vypadá jakoby sežehnutý. Jako připomínka dlouhé pouti, na kterou se vydal jejich prapředek, aby zjistil, proč Slunce tolik žhne.

Z knihy „American Indian Myths and Legends“,
Richard Erdoes and Alfonso Ortiz,
Pantheon Books, 1984
přeložila Tereza Chmelová

ilustrace: Lucie Fryčová

3CC10 Vyprávění příběhu
M Besedník

Zelený deník

(Zápisky z let 1984-94)

41) Nejdůležitější zásadou ekoetiky – vůle zachránit přírodu a životní prostředí tohoto světa – je návrat ke skromnosti. Uskromnit se co nejvíce a všude, kde je to možné. To nemusí znamenat návrat k primitivismu, jak to chápou některé skupiny různých „zelených“, které se dohadují, zda se má jíst jen lžící, nebo zda je správné používat i vidličku...

To znamená vystačit si všude s menším množstvím výrobků a vynechávat všechny zbytečné a luxusní nebo i škodlivé věci. To znamená – např. u žen – nepodléhat tolik módě a nekupovat každý rok jinou koženou kabelku, když dobře postačí jedna a tatáž vyrobená z textilu nebo některé náhradní hmoty. Vydrží a postačí deset, dvacet let. Nevyhazovat do odpadu ještě použitelné věci. Neplýtvat papírem: popsat každý deník do poslední stránky, tužku vypsát do posledního centimetru.

Vím, jsou to jen kapky v tom moři spotřeby – ale je to čestný pokus zpomalit umírání Země. A v každém případě je to aspoň distancování se od narůstající kolektivní viny.

42) Ve stovkách, ba tisících písničkách odráží se upřímný vztah našich předků k přírodě. I pro své nejosobnější city nacházel a bral člověk příměr k přírodě, která ho obklopovala, v níž pracoval a žil. Kam se to vše vytratilo? Je to nepochybně vina města, zvláště velkého, které svými kamennými zdmi trvale odděluje člověka od živé, proměnlivé přírody. Od jisté doby žije člověk v konzervě – v ochranném obalu, oddělujícího od změn počasí. Podloubí a kryté chodby umožňují tak lidem nesetkat se už vůbec – nebo jen málo – s deštěm, krupobitím, vichřicí. Uchráněn toho všeho, žije už člověk v umělém světě. Jsou městské děti, které nikdy neviděly rozlehlou noční oblohu a měsíc znají jen z obrázků: nikdy nespátřily v otevřené noční krajině vycházet obrovský, narudlý měsíc nad černým obrysem vzdálených kopců.

Ulice vysokých domů jim trvale stíní celý obzor...

A v tom to je: ve velkém městě člověk ztrácí šíři obzorů. I jeho myšlení a cítění se tím zužuje. Vesmír je mu nahrazen umělým světem několika ulic – víc pak nepotřebuje a vidí vše zkresleně. Uprostřed domnělého bohatství a luxusu žije člověk chudě...

43) „Musím koupit dětem nové andulky, ty staré cosi sežraly a pošly“, slyšel jsem jednou. Toto je hrozný postoj k živým tvorům. „Dokupovat“ nové rybičky do akvária, jakmile nedbalou péčí nebo během nepřítomnosti „pánů“, kteří jsou na dovolené, pojdu – to je hříšný konzumentský vztah, pohrdání cizím životem. Takoví „chovatelé“ nemají ani úctu ani lásku k přírodě.

44) Srovnání Setonových povídek z přírody s črtami našeho Jaromíra Tomečka ukáže okamžitě rozdíl: Setonovy práce jsou přesnými pozorováními lovce, kreslíře, zálesáka i přírodovědce (byť autodidakta, Seton přírodní vědy nestudoval na vysoké škole, ale přímo v přírodě) a tam, kde se pokouší o literaturu v podobě pohádek či povídek o zvířatech, působí to trošku strojeně. (I tak byla tato literatura ve své době něčím objevným a má svou velkou cenu dodnes). Naproti tomu náš Tomeček je nepochybně umělec;

jeho práce lze číst nejen s užitkem, ale i s estetickým zážitkem. Tomeček, ač původně právník, dostal se srdcem přírodě snad i blíž. Jeho krátké přírodní fejetony a črty jsou vždy podbarveny osobním postojem, vzrušením, soucitem i dojetím víc než přírodovědným zaujetím, jaké známe od Setona. Možná, že někde jde u Tomečka i o trochu literární fikce – kvůli výslednému dojmu si ten či onen detail vymyslí nebo přimyslí. Ale vcelku udělaly a jistě ještě udělají jeho knihy daleko víc pro přiblížení přírody duši moderního člověka, než ony americké knihy Setonovy. Tomečkovy knihy jsou také velice lyrické a už tím jsou přitažlivé našemu čtenáři – od dětského věku

45) Přejde doba, kdy věznit ptáky v klecích (papoušky, kanárky, cokoliv) bude považováno za barbarství. Věřím, že přijde doba, kdy bude povoleno chovat domácí psy jen tomu, kdo zaručí volný výběh a dobré podmínky k životu jakémukoliv druhu psa. Věřím, že jednou bude zakázáno týrat cirkusová zvířata krutým výcvikem – a že se lidé nebudou už bavit přihlížením takové drezúře. Věřím, že vymizí i malá domácí akvária, v nichž rybičky jen živoří a posléze hynou v nepřírodných, nevhodných podmínkách, které jsou jen mučivým vězením. Věřím..., že člověk se přece jen přiblíží svému vlastnímu tvrzení a ujišťování, že je „přítelem zvířat a ochráncem přírody“. Jedním z neušlechtilějších obhájců takových mravních stanovisek – a nedoceněných dosud bojovníků za práva zvířat – byl u nás profesor Miloš Seifert (8. 1. 1887 – 3. 12. 1941), zakladatel Ligy lesní moudrosti, spisovatel, překladatel, pedagog a přírodovědec.

46) Existence stromů je skutečně něco pozoruhodného. Mezi všemi živými bytostmi na naší planetě mají právě stromy zvláštní postavení. Jsou ztělesněním vůle a touhy povznést se nad úroveň půdy, z níž strom čerpá neuvěřitelnou sílu své existence. Ty nejvyšší stromy se tyčí svými korunami hodně přes sto metrů nad zemí, do výše až čtyřicetiposchodových mrakodrapů!

Když vidíme kupříkladu velikou lípu v plném květu, kde se naráz rozvine a voní nektarem snad milión zlatých květů, užaseme: jaký to je „motor“, který pohání celou tu záhadnou bytost, zvanou strom... Půda, z níž roste, je často chudá, samý kámen – a hle, z toho, co v ní nahmatají vlásečnice kořínků, vyroste časem několik tun bílého dřeva, mnoho tun listů, které se rok co rok vyměňuje a které samo o sobě je

podivuhodným orgánem. Strom vydá za staletí svého života obrovské množství, jímž přispívá k našemu životu. Bez existence stromů by nebyla možná existence nás lidí – alespoň ne v té vyspělé podobě, jakou známe.

47) Moje těkající myšlenky a moje neuspořádané, kupící se poznatky o přírodě i životě se podobají strachmu hnízdu, velmi nedbale, ale vytrvale snášenému do koruny stromu. Na podzim, když listů opadá, je takové hnízdo dobře vidět. I tento deník je jen takovou kupou postřehů, myšlenek – s několika pevnými větvemi úvah, trochy filosofie a kolísavé, leč trvalé víry. Je to právě ta víra, které vše zpevňuje, spojuje, drží pohromadě.

48) Němci si váží nejvíce dubů, Rusové považují za svůj národní symbol břízu, Libanonci cedr, Kanada červený javor, některé země mají ve znaku palmu, my dáváme přednost lípě...

Já si vážím všech stromů, ale zvláště blízké jsou mi staré vzrostlé topoly a osiky. V šepotu jejich listů na tenoukých řapících mi zaznívá cosi vlídného a konejšivého.

49) Všude je plno ptáků i drobných savců – a přece poměrně málokdy nacházíme v přírodě ptačí nebo zvířecí mrtvolky nebo zbytky. Těla zemřelých nebo zabitých živočichů poslouží tisícům dalších živých organismů, které se většinou brzy postarají, aby mrtvá hmota zmizela beze zbytku. Jinak by všude musely ležet celé vrstvy kostí, peří, drápů, srsti... Je v tom uklidňující zjištění, že vlastně nic zcela nezaniká – jen se vše proměňuje. Nekonečné koloběhy energie, vůle a touhy žít, být, rozšířit se, množstvím zajistit větší a delší trvání.

50) Všude v přírodě nacházíme známky a projevy Boží přítomnosti, Boží vůle, Boží nádhery. Znamení jakékoliv přítomnosti ďábla nenacházím, ty neporušená příroda nezná. Našel-li jsem snad někde ďábelská znamení, znaky či symboly, pak byly vyryty či nakresleny rukama zlých lidí.

Ladislav Rusek – Šaman

Životy do stromů vepsané Jak jsem napsal knihu

Odpusťte mi, že jsem si vypůjčil název od spisovatele Oty Pavla a mírně ho pozměnil. Každý z nás má svůj malý či velký sen. Mým snem a touhou bylo zkusit napsat knihu.

Po několika letech a mnoha peripetiích se konečně knížka objevila na pultech. A o čem vlastně je? Jedná se o soubor krátkých povídek a několika básní. Všechny povídky i básně spojuje jedno téma – lidé a stromy.

Stromy nás od nepaměti provázejí našimi životy jako mlčenliví, ale stále věrní přátelé. Mnozí z lidí si v dnešní době ani neuvědomu-

jí, jak jsou stromy důležité pro jejich bytí. Každý strom či „obyčejný keř“ má svoji osobitou historii, která mnohdy zasahuje i do životů lidí. Stromy stojí na počátku i konci lidského bytí. Mnohdy se stávají pevnou součástí rodinných tradic. Lidé zasahují do osudů stromů, ale i stromy vstupují, často nenápadně, do našich životů.

Možná, že po přečtení této drobné knížky se budeme dívat okolo sebe jiným pohledem a naučíme se vážit si i těch nejobyčejnějších věcí.

A protože podle klasika nejlepší knihy jsou ty s obrázky, dovolil jsem si své povídky doplnit i vlastními ilustracemi. Otevřete-li mou knížku, budu velmi potěšen.

Hynek Schuster – Padre

Hynek Schuster:
Životy do stromů vepsané
Vydal OPTIS, 2013

křest knihy Náčelníkův rok

Náčelníkův rok Miloslava Nevrlého

Poslední letošní publikací Ligy lesní moudrosti se stala útlá knížka nazvaná NÁČELNÍKŮV ROK, která byla vydána u příležitosti osmdesátých narozenin spisovatele a horského tuláka Miloslava Nevrlého. Jde o knížku do kapsy, určenou hlavně pro chvíle odpočinku, řekl bych, že je ideální pro chvíle, kdy je potřeba ve všednodenním shonu provětrat hlavu něčím povzbuzujícím. Knížka na svých 52 stranách „kapesní-

ho“ formátu B6 obsahuje výběr z Náčelníkových knih Karpatské hry, Zašlá chuť morušek, Kniha o Jizerských horách a k tomu jako překvapení prakticky neznámý a obsáhlý autorův text O fšelyčemz hedbábém z mého mládí a rovněž doslov věnovaný čtenáři knížky, ze kterého je i následující ukázka.

Nazvali ji Náčelníkův rok a chtějí mi ji věnovat k 80. narozeninám. Nezasloužím si to. Díky jejich zájmu o mě – většinou již dávno! – texty si ale uvědomuji, že po světě dosud chodí lidé, kteří vnímají hory a lesy, rostliny i zvířata stejně, jako jsem je kdysi vnímal já. Tiše se z toho raduji. Také si uvědomuji, že za převážnou část toho, co jsem kdy napsal, vděčím mnoha lidem, kteří mě ke psaní různým způsobem vyzývali a nakonec i přiměli.

Zdá se, že při přípravě a vydání této knížky se spojila Liga lesní moudrosti s trampy z Avalonu a možná se skauty a třeba i s někým dalším. Některé z nich znám, jiné ne. Chodil jsem sice po horách a lesích většinou sám, ale přesto mám mezi woodcraftery, trampy i mezi skauty, které jsem několik roků pomáhal vést, mnoho dobrých duchovních přátel. Jak stárnu, počínají mi všichni

pomalou splyvat do krásné mnohotvaré a při tom jednotné společnosti lidí, kteří vyznávají podobné hodnoty jako já.
Miloslav Nevrlý

Obrázek na titulní straně daroval Pavel Čech – Machimia, grafické zpracování si vzal na starost Stanislav Dlouhý – Hadži a odpovědným redaktorem vydání se stal autor tohoto článku.

Poděkování za spolupráci patří Kamile Lunerové – Maqiyémi, Petru Wilhelmovi – Willymu, Fredymu Schubertovi a Romanu Šantorovi – Bobovi.

Knížka Náčelníkův rok stojí příjmených 35 Kč a je k dostání:

- Praha – kancelář Ligy lesní moudrosti na Senovážném náměstí 24
- Brno – Kudrnův obchůdek na Hlavním nádraží
- Plzeň – Limansport na Slovanské třídě 31
- Na internetu je k sehnání v Obchůdku Trampského magazínu na www.trampsky-magazin.cz

V případě poslání poštou je poštovné 17 Kč.

Michael Antony – Tony
foto: Miloš Kapoun – Obluda

Sylva a Zbyněk hrají na křtu knihy.

Korytem potoka

korytem potoka
chodíme já i voda

mezi břehy je klid

a ve stržených březích
krvácí prameny

proud kráčí s rozvahou
vlnky zas po něm běží

a všechno jsou nitky
hebké tkaniny ticha

šídlo prošívá lem potoka
včely pijí mezi kameny

a voda je chladná
jako by snila
o zimě

o ledu na čepelích trav

ale teď je léto
a nic
neruší let
kovově černých motýlic

Tomáš Koubek – Okeya

Lod'

zvedá se vítr
mezi skalisky paneláků

po modrém dni
plachty přes celé nebe

slunce
se naposled proseká mraky

vdechnu
tu chvíli před deštěm

a z dětského hřiště zazní:
„na palubu!“

Tiché jak krok laní

Své tělo schovám
do tvých horkých dlaní,
tiché jak krok laní -
naše milování.

Vedle tebe

Padají vločky z nebe,
padají vločky na zem,
padají vedle tebe,
pak všichni zmizíte
rázem.

Ileyawin – Katka Chvátalová

Tulák z polí

Potkala jsem na ulici
cestou domů
vlastní osud.
Vypadal jak tulák z polí,

podivín – no, nebyl odsud.
Volal na mě – jak mě viděl:

„Slečno, prosím, pojd'te blíž!“

Dal mi papír, inkoust, pero
a pak dodal: „No tak piš!“

Vdoleček

včerejší vdoleček
řek' že jsem blbeček
a že můj dědeček
sněd' celej věneček

Bez názvu

tuhle jsem vám v metru
viděl čtyřletého kluka
jak podíval se na kámoše
a řekl fak Jů
zatmělo se mi před očima
ale on dodal
já myslel, že to byl Hele

Jsem-li zamilován

jsem-li zamilován
a vím-li
že na mě myslíš
mohu stát v bouři
ve sněhu
a nahý
a nic se mnou nehne
v opačném případě
mě však
přepere
i sebemenší
mraveneček

Yučikala – Pavel Spálený

Inuitské zápolení

Kam byste se obrátili o radu na nějaké tradiční zimní radovánky? Kam jinam, než tam, kde se sněhem a ledem mají celoroční zkušenost, tedy k Inuitům. Miluju přírodní národy... Když jsem hledal jejich tradiční hry, nestačil jsem se divit. Kdepak hokej nebo lyžování. Spíš kopy, zápolení a přetahování. Vítěze svých her, konaných pravidelně ve Fairbanks, oslavují Inuité stejně, jako my ty olympijské. Vyzkoušejte si společně s námi některé zajímavé disciplíny.

Kop vysoký

K eskymáckým zvykům patřila řada signálů. Například když lovec potřeboval zbytku kmene na dálku oznámit, že ulovil velrybu, snažil se kopnout co nejvýš do vzduchu. Na eskymácké olympiádě se proto soutěží také v kopu vysokém. Musíte se odrazit snožmo od země, špičkou nohy se dotknout míčku zavěšeného nad hlavou a na tutéž nohu opět dopadnout. Při dopadu samozřejmě nesmíte ztratit rovnováhu. Disciplína má ještě obtížnější variantu, totiž kop snožmo.

(světový rekord: 3 m)

Tulení skok

Soutěžící se vzepře na rukou a zaujme stejnou polohu, jako by chtěl dělat kliky. Země se dotýká špičkami nohou a zařatými pěstmi. Má za úkol doskákat v této poloze co nejdál. Ve skoku musí udržet rovná záda a dopadnout opět na „všechny čtyři“. Jde o zkoušku vytrvalosti a síly.

(světový rekord: 58,5 m)

Jan Bejček – Thokata Mani

Skok z kleku

Klekněte si na startovní čáru a otočte chodidla směrem vzhůru, narty k zemi. Pokuste se odrazit z této polohy a skočit co nejdál. Dopad je samozřejmě na obě nohy. Eskymáci museli být takto ve střehu před praskajícími krami. Ale vy trénujte raději na sněhu nebo v tělocvičně na žíněnce.

(světový rekord: 160 cm)

Ušní vzpírání

Při této disciplíně se používá sedmikilové závaží, ale doporučuji zkusit s menším. Skrz závaží se provleče smyčka. Soutěžící si smyčku pověsí za ucho, zvedne závaží a musí ho odnést co nejdál. Platí pouze takový pokus, při kterém se provaz neopírá o tvář.

(světový rekord: 880 m)

Letadlo

Soutěžící si lehne čelem k zemi, upaží a nohy nechá u sebe. Jeden člověk ho uchopí za kotníky a další dva mu chytou zápěstí. Potom dotyčného zvednou třicet centimetrů nad zem a pomalu ho nesou po vytyčené trase. Když soutěžící ochabne natolik, že se prověsí a zavadí o zem, pokus pro něj končí. Pochopitelně vyhrává ten, komu se podaří „doplachtit“ nejdál.

(světový rekord: 81 m)

POHÁDKA O KRÁLI

Z VYSOKÉ HORY (Z VELMI VYSOKÉ)

V ZÁMKU NA VYSOKÉ HOŘE, ZE KTERÉ MOHL PŘEHLEDNOUT SVÉ PANSTVÍ, ŽIL KDYSI VŠEMI MILOVANÝ KRÁL.

BYL TAK OBLÍBENÝ, ŽE MU OBYVATELÉ Z MĚSTA V PODHRADÍ POSÍLALI DENNĚ DÁRKY A JEHO NAROZENINY RADOSTNĚ OSLAVOVALO CELE KRÁLOVSTVÍ. LIDÉ HO MILOVALI PRO JEHO VĚHLASNOU MOUDROST A SPRÁVEDLIVÉ ROZSUDKY.

JEDNOHO DNE POSTIHLO MĚSTO NEŠTĚSTÍ. ZDROJ VODY BYL ZNEČIŠTĚN A VŠICHNI – MUŽI, ŽENY I DĚTI ZEŠÍLELI. JEN KRÁL, KTERÝ MĚL VLASTNÍ STUDNU, BYL UŠETŘEN.

BRZO POTĚ TRAGÉDIÍ ZAČALI ŠÍLENÍ LIDÉ VE MĚSTĚ HOVOŘIT O KRÁLOVĚ „PODIVNÉM“ CHOVÁNÍ. MNOZÍ ŠLI DOKONCE TAK DALEKO, ŽE PROHLAŠOVALI, ŽE SE KRÁL ZBLÁZNIL. JEHO POPULARITA BYLA BRZO TA TAM.

LID UŽ MU NEPŘINAŠEL DÁRY A NESLAVIL JEHO NAROZENINY. OPUŠTĚNÝ KRÁL UŽ NEMĚL NA SVÉ HOŘE ŽÁDNOU SPOLEČNOST.

JEDNOHO DNE SE ROZHODL, ŽE HORU OPUSTÍ A NAVŠTÍVÍ MĚSTO. BYL HORKÝ DEN A ON SE NAPIL Z MĚSTSKÉ KAŠNY.

TÉ NOCI BYLA V MĚSTĚ VELKÁ SLAVNOST. VŠICHNI LIDÉ SE RADOVALI, PROTOŽE JEJICH KRÁL ZNOVU NABYL ZDRAVÉHO ROZUMU.

KONEC

PŘÍBĚH JE PŘEVZAT
Z KNIHY

CESTA POKOJNÉHO
BOJOVNÍKA OD
DANA MILLMANA

